

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROBLEMATIKA REGIONÁLNÍCH ŠEDÝCH
OPERÁTORŮ NA ČESKÉM TELEKOMUNIKAČNÍM
TRHU**

Autor práce: Simona Koubová - Vojtíšková
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinované
Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s ustanovením § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D. za cenné rady a vedení při zpracovávání bakalářské práce.

ABSTRAKT

KOUBOVÁ - VOJTÍŠKOVÁ, S. *Problematika regionálních šedých operátorů na českém telekomunikačním trhu : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2012. 55 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: mobilní telekomunikační služby, operátor, regulátor, subjekty, telekomunikační trh

Bakalářská práce se zaměřuje na postavení šedých operátorů na telekomunikačním trhu v České republice. Cílem této práce je analýza regionálních operátorů a možnosti šedých operátorů přeprodat telekomunikační služby. Česká republika má v současné době nekonkurenční prostředí na trhu telekomunikačních služeb. Chybí zde jednak plnohodnotní virtuální operátoři, jejichž postavení v současné době zaujímají právě šediví operátoři, jednak další plnohodnotný operátor, který by vyvolal pravděpodobně reálné soutěžní prostředí na trhu s telekomunikačními službami.

Práce je členěna do šesti částí. Úvodní část práce je zaměřena na vymezení samotného pojmu telekomunikačního trhu včetně jeho vývoje a rovněž vývoje hlavních subjektů tohoto trhu v České republice. Další část se věnuje postavení a působnosti Českého telekomunikačního úřadu jako regulátora telekomunikačního trhu v České republice. Následuje část věnující se vymezení pojmu šedého operátora a virtuálního operátora. Práce se dále věnuje jednotlivým subjektům, které vykazují znaky šedých operátorů. Závěrečná část je zaměřena jednak na postavení a možný vznik čtvrtého operátora, jednak na současnou situaci na telekomunikačním trhu, která se v současné době dynamicky mění.

ABSTRACT

KOUBOVÁ - VOJTÍŠKOVÁ, S. *Issues of regional grey operators on the Czech telecommunications market : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. 55 p. Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.*

Key words: mobile telecommunications service, operator, regulator, subjects, telecommunications market

This bachelor thesis concentrates on the role of the grey telecommunication operators in the Czech Republic. The aim of the thesis is the analysis of regional operators and the possibilities of grey operators to sell telecommunications services. Currently the Czech Republic has a non-competition environment on the telecommunications service market. What is missing are fully active virtual operators, whose position is currently taken over by the grey operators, as well as another fully active operator who would probably evoke the real racing ambiance on the telecommunications service market.

The thesis consists of six chapters. The introduction focuses on defining the concept of telecommunications market alone as well as its development and the development of the main subjects of this market in the Czech Republic. The next part is dedicated to the role and the sphere of activity of the Czech telecommunications office as the regulator of the telecommunications market in the Czech Republic. The following part focuses on defining the concepts of a grey operator and a virtual operator. The thesis goes on to focus on the individual subjects showing the marks of grey operators. The conclusion aims on the position and possible establishment of the fourth operator as well as on the current situation on the telecommunications market, which is changing dynamically at the time.

OBSAH

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Telekomunikační trh v České republice	12
2.1 Pojem telekomunikačního trhu	12
2.2.1 SPT Telecom / Český Telecom / Telefónica	14
2.2.2 Mobilní operátor Eurotel Praha, spol. s r.o.....	16
2.2.3 Mobilní operátor T-Mobile.....	17
2.2.4 Mobilní operátor Vodafone	18
3 Regulace telekomunikačního trhu	20
3.1 Legislativní rámec v telekomunikační oblasti	21
3.2 Český telekomunikační úřad	21
3.2.1 Vznik Českého telekomunikačního úřadu	22
3.2.2 Organizační struktura Českého telekomunikačního úřadu	22
3.2.3 Působnost Českého telekomunikačního úřadu	23
4 Šedý mobilní operátor vs. virtuální mobilní operátor	26
4.1 Šedý trh	26
4.2 Vymezení šedého operátora	26
4.3 Vymezení virtuálního operátora.....	28
4.3.1 Virtuální operátoři na českém trhu	29
4.4 Situace šedých operátorů na trhu	31
4.4.1 Šedý operátor TMT.....	32
4.4.2 Šedý operátor Hermod a.s.....	33
4.4.3 Šedý operátor Starlife	34
4.4.4 Šedý operátor Victorytel Czech Republic s.r.o.....	35
4.4.5 Šedý operátor Mphone.....	37
4.4.6 Šedý operátor CoreTel.....	37
5 Čtvrtý operátor na českém telekomunikačním trhu	39
6 Telekomunikační trh mobilních služeb v současnosti	42
Závěr.....	47

Seznam použitých zdrojů	50
Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	55

Úvod

Obor telekomunikací lze označit jako relativně nové odvětví. Kdo by si před dvaceti lety řekl, že naprostou běžnou a samozřejmou součástí našich životů je vzájemná rychlá a bezproblémová komunikace prostřednictvím mobilních telefonů, e-mailů a přenosů jiných dat. Přístup k množství informací, které se vyskytují na internetu, je samozřejmý a očekávaný od každého z nás.

V současné době jsme svědky dynamického rozvoje v oboru telekomunikací, který je mnohdy rychlejší než legislativní a regulační opatření ze strany státu. Tento rozvoj komunikací byl vynucen neustále rostoucí potřebou vzájemné komunikace mezi jednotlivými subjekty a nezbytnou výměnou informací mezi dvěma nebo několika subjekty navzájem.

Nové systémy komunikace jsou využívány v nově vznikajících komunikačních sítích, které svým účastníkům poskytují různé druhy služeb. Mezi tyto služby patří například telefonní služby, přenos dat a videosignálů, přístup k internetu a jiné. Samostatnou podskupinou telefonních služeb jsou služby mobilní. Využívání mobilních telefonních služeb je pro většinu z nás v současné době naprostou samozřejmostí, telekomunikační trh lze označit za velice rozsáhlý. Rychlost rozvoje telekomunikačního trhu přináší legislativní a technické problémy jako je například sdílení sítě s konkurencí či jak a zda regulovat ceny služeb na telekomunikačním trhu v ČR, která patří mezi státy s nejdražším voláním v Evropě.

Je nezbytné zdůraznit, že podoba současného telekomunikačního trhu s mobilními hlasovými službami byla ovlivněna subjekty působícími na telekomunikačním trhu s pevnými hlasovými službami a propojení těchto subjektů na trhu s mobilními telekomunikačními službami je pochopitelný. Frekvenční pásma jsou však omezená a díky tomuto omezení jsou nyní na českém trhu tři velcí telekomunikační operátoři (Telefónica Czech Republic a.s., T-Mobile Czech Republic a.s., Vodafone a.s.). Právě tyto operátoři v současné době mají na sebe navázané šedé virtuální operátory, tj. subjekty stojící často na hraně zákona. V současné době již sice reálně vyvstává možnost vzniku dalšího, již čtvrtého, velkého operátora, nicméně stále není jisté, zda se tak skutečně stane. Výše uvedení tři velcí telekomunikační operátoři nemají zájem pustit mezi sebe další subjekt, ani dalšího velkého operátora ani takový subjekt, který by jejich zájmy v podstatě ve větší míře neohrožoval, tj. plnohodnotné virtuální operátory.

Velcí operátoři si však existenci subjektů, které lze označit jako šedé operátory, velice dobře uvědomují. Samotný princip šedého virtuálního operátora je právně velmi

jednoduchý. Fungování tzv. šedého operátora spočívá v tom, že konkrétní společnost navenek působí jako velká korporace s tisíci telefonními čísly, když pro uživatele těchto telefonních čísel je schopna daná konkrétní společnost vyjednat takové podmínky pro užívání telekomunikační služby, které jsou pro jednotlivé samostatné uživatele téměř nedostupné. Tímto se daná společnost stane pro operátora s mobilními telekomunikačními službami váženým zákazníkem. Operátor následně společnosti umožní získat pro své uživatele tarify, které však nepoužívá pro svou vlastní potřebu, nýbrž je dál „předprodává“ a získaný výnos z takového „prodeje“ si ponechává. Jak je uvedeno výše tři velcí operátoři, působící na telekomunikačním trhu mobilních služeb, jsou s touto reálnou situací na trhu obeznámeni, nicméně s rostoucí konkurencí se z takovýchto „pomocníků“ v podobě šedých operátorů, kteří šíří nabídku daného operátora stali nepřátelé. Jejich existence je však reálná a možnost přeměny na plnohodnotné virtuály již není tak vzdálená jako v minulosti. Jakým směrem se však bude vyvíjet situace na českém telekomunikačním trhu, je otázkou budoucnosti.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce se zaměřuje na telekomunikační trh s mobilními službami v České republice. Cílem této práce je analýza regionálních operátorů a možnosti šedých operátorů přeprodávat telekomunikační služby. Dílčím cílem této práce je analýza postavení a role Českého telekomunikačního úřadu na telekomunikačním trhu ČR. Pro pochopení současné situace je neméně důležitá i znalost vývoje telekomunikačního trhu v České republice.

Bakalářské práce se skládá z šesti kapitol. Úvodní kapitola charakterizuje cíl a metodický postup práce a popisuje jaké metody a postupy byly v práci použity.

Druhá kapitola se zabývá telekomunikačním trhem v České republice o vývoji hlavních hráčů na telekomunikačním trhu mobilních služeb. Bakalářská práce v této části pojednává individuálně o historii velkých mobilních operátorů - Telefónica, T-Mobile a Vodafone.

Třetí část pojednává o postavení a působnosti regulátora českého telekomunikačního trhu, Českého telekomunikačního úřadu. Regulátor českého telekomunikačního trhu je rovněž důležitý subjekt pro utváření telekomunikačního trhu, proto se práce v této části věnuje jeho vývojem, existencí a působností. Kapitola je doplněna organizační strukturou Českého telekomunikačního úřadu. Zásahy nejrůznější povahy regulátora mohou trh posunovat kupředu, či naopak brzdit, nicméně jeho úlohu nelze ani přeceňovat ani podceňovat.

Čtvrtá kapitola se věnuje šedému mobilnímu operátorovy a možnému virtuálnímu mobilnímu operátorovy“ na českém telekomunikačním trhu. V této části se rovněž vymezuje rozdíl mezi subjekty, které označujeme za šedé operátory a subjekty označené jako virtuální operátoři. Bakalářská práce se následně věnuje jednotlivým subjektům, které vyvíjí činnost šedých operátorů. Získání konkrétních informací ohledně působení těchto subjektů na trh však bylo velice obtížné, protože tyto subjekty si obdobné informace velice dobře chrání. Autorka bakalářské práce tedy vycházela z informací, které se jí podařilo zjistit z vybraných sdělovacích prostředků, když subjekty označení jako šedí operátoři často neposkytují ani volný přístup na své internetové stránky. Ale přesto se však snaží podat alespoň stručný přehled subjektů, které na českém telekomunikačním trhu působí jako šedí operátoři.

Pátá kapitola se zaměřuje na situaci ohledně čtvrtého operátora na Českém telekomunikačním trhu. V současné době v této oblasti nastává velký zlom, kdy Český

telekomunikační úřad chystá aukci volných kmitočtů a vznik čtvrtého plnohodnotného operátora je již více realitou než kdy dříve.

Poslední šestá kapitola se věnuje situaci na českém telekomunikačním trhu v současnosti, kdy dochází k zásadním změnám. Vymezuje jeho skutečné rozvržení a zabývá se možnou existencí oligopolu na tomto trhu. Autorka rovněž srovnávala telekomunikační trh v České republice s telekomunikačními trhy v jiných evropských státech, zejména s Francií.

Hlavními metodami bakalářské práce byly analýzy věnované telekomunikačnímu trhu, kde bylo posuzováno především oligopolní chování třech operátorů na českém telekomunikačním trhu a vývoj, jakým směrem se tento trh ubírá. Autorka se snažila analyzovat trh pomocí dostupných informací od hlavních operátorů, od šedých operátorů, ale také z médií. Vybrané téma se obtížně zpracovávalo z důvodu nedostatku aktuální odborné literatury. Většina aktuálních informací byla proto čerpána z veřejně dostupných internetových stránek, jak Českého telekomunikačního úřadu, tak z internetových portálů dotčených mobilních operátorů. Další informace byly použity z denního tisku. Ačkoliv se autorka snažila o maximální aktuálnost a relevantnost informací v práci obsažených, nelze v důsledku dynamických změn vyloučit, že některé informace obsažené v bakalářské práci budou již neaktuální.

2 Telekomunikační trh v České republice

Analýza telekomunikačního trhu v České republice by sama o sobě mohla být předmětem rozsáhlé práce. Nicméně i pro tuto práci, která je zaměřena pouze na jednu výšeč telekomunikačního trhu - trh mobilních služeb a jeho subjektů, je určité stručné vymezení telekomunikačního trhu a jeho vývoje nezbytné.

2.1 Pojem telekomunikačního trhu

Pod pojmem komunikace nechápeme pouze cesty a silnice. V širším pojetí znamená prakticky základ veškerých vztahů mezi lidmi, veškerého zájmu o veřejnost.¹

Pojem trhu představuje prostor, ve kterém dochází ke směně statků a financí. Základem každého trhu je obchodování, nicméně pro existenci trhu s konkrétní komoditou je zapotřebí, aby tento trh tvořili subjekty tak, aby mohla vzniknout konkurence, pro trh nezbytná. Předpokladem pro existenci trhu je tedy kombinace konkurenčního prostředí několika subjektů a určité komodity - v našem případě telekomunikační služby. Soubor telekomunikačních zařízení je telekomunikační síť.²

Podstatou telekomunikačního trhu je obchodování s telekomunikačními službami, resp. službami elektronických komunikací mezi poskytovateli těchto služeb a jednotlivými subjekty. Službou elektronické komunikace rozumíme službu, obvykle poskytovanou za úplatu. Tato služba spočívá zcela nebo převážně mimo jiné v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací, včetně telekomunikačních služeb. Mezi subjekty telekomunikačního trhu lze řadit operátory - podnikatele, kteří zajišťují nebo jsou oprávněni zajišťovat veřejnou komunikační síť, která představuje síť elektronických komunikací, sloužící zcela nebo převážně k poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací, nebo jim přidané služby. Tito podnikatelé nabízející v rámci telekomunikačního trhu využívání služeb elektronických komunikací představují stranu nabídky. Druhou stranu telekomunikačního trhu - stranu poptávky představují subjekty, kteří nabízené služby elektronických komunikací využívají nebo žádají.

Trh základních telekomunikačních služeb můžeme rozdělit do třech hlavních skupin - trh pevných hlasových služeb, trh datových přenosů a trh mobilních služeb. Všechny tři segmenty telekomunikačního trhu se navzájem doplňují, nicméně jejich vývoj byl odlišný. Pro účely této práce se zaměříme výlučně na trh služeb mobilních, který lze v současné době označit za konkurenční a lze jej rovněž považovat za velice

¹ FORET, M. *A co trh?* Brno, 1993, s. 45.

² POLIÁN, M. *České správní právo*. Olomouc, 1996, s. 106.

vyspělý.³ Telekomunikační trh je přísně regulován ze strany státu, když tato regulace je naprosto nezbytná proto, aby se telekomunikační trh nadále rozvíjel. Regulaci telekomunikačního trhu bude věnována samostatná kapitola v této práci.

Trh komunikačních služeb je trhem globálním, není limitován hranicemi jednotlivých států, ba právě naopak. Trh hlasových telefonních služeb celosvětově již v roce 1999 činil asi 600 miliard USD.⁴ V současné době je rozsah pravděpodobně vyšší.

Na telekomunikačním trhu v České republice působí relativně uzavřený počet důležitých subjektů na straně nabídky, když všechny tyto nejdůležitější subjekty našeho telekomunikačního trhu mají zahraničního vlastníka případně spoluvlastníka.

2.2 Vývoj telekomunikačního trhu a jeho nejdůležitějších subjektů v ČR

Vývoj telekomunikačního trhu se nese ve znamení přechodu od monopolizace k liberalizaci. V České republice, stejně jako v zahraničí, byl tento přechod pozvolný, nicméně nezbytný pro to, aby se zvýšila dynamika telekomunikačního podnikání. Původní absolutní kontrolu státní moci nad telekomunikačními službami bylo nezbytné nahradit možností v této oblasti volně podnikat.⁵

Proces liberalizace v České republice přes značně odlišné výchozí podmínky oproti jiným členským státům EU probíhal pouze s nevelkým dvouletým skluzem. Liberalizace probíhala ve dvou stupních, kdy liberalizace 1. stupně byla realizována přijetím zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích. Liberalizace 2. stupně byla završena přijetím zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, který nahradil původní zákon o telekomunikacích z roku 2000.⁶

Tato práce se zaměřuje na vývoj telekomunikačního trhu od roku 1989 a to z důvodu, že právě rok 1989 byl mezníkem pro formování současného konkurenceschopného telekomunikačního trhu. V předcházejícím období byla oblast komunikací zcela pod státní kontrolou. V té době byly v Československé socialistické republice dva subjekty na telekomunikačním trhu, a to státní podnik Československé spoje s. p. a Správa radiokomunikací (ke společnosti Správa radiokomunikací blíže viz kapitola 2.2.3). Československé spoje s. p. měly na starost nejen správu telekomunikací, ale také správu pošt a je nezbytné zdůraznit, že působili jako výsadní monopol. Tento

³ VÍTEK, M. *Ekonomika telekomunikací*. Praha, 2004, s. 35.

⁴ CAIRNCROSS, F. *Konec vzdálenosti*. Praha, 1999, s. 105.

⁵ MOOS, P. ZELINKA, T. MALINOVSKÝ, V. *Telekomunikační služby*. Praha, 2007, s. 11.

⁶ MOOS, P. ZELINKA, T. MALINOVSKÝ, V. *Telekomunikační služby*. Praha, 2007, s. 14.

státní podnik byl před rokem 1989 nejen jediným poskytovatelem telekomunikačních služeb, ale rovněž jediným jeho regulátorem. V roce 1989 došlo k transformaci státního podniku Československé spoje s. p. a vznikl státní podnik SPT Praha - Správa pošt a telekomunikací. Společnost zajišťovala provoz jak telekomunikačních služeb, tak služeb poštovních. Teprve v roce 1993, v souvislosti s rozpadem ČSFR, dohází k oddělení telekomunikačních a poštovních služeb rozdělením společnosti SPT Praha na státní podnik SPT Telecom s. p. a Česká pošta s.p. Ačkoliv je práce primárně zaměřena na operátory poskytující mobilní služby, nelze opomenout v rámci vývoje telekomunikačního trhu u nás právě společnost SPT Telecom, poskytovatele původně hlavně pevných hlasových služeb, následně transformovanou na Český Telecom a.s. a v současné době společnost Telefónica Czech Republic a.s.

Co se týče vývoje mobilních operátorů, jejich vývoj nebyl tak složitý. V současné době na telekomunikačním trhu s mobilními službami působí tři velcí operátoři, když původně se počítalo s operátory čtyřmi (o této problematice blíže viz 5. kapitola).

2.2.1 SPT Telecom / Český Telecom / Telefónica

Společnost SPT Telecom s. p. vznikla rozdělením státního podniku SPT Praha s. p. na státní podnik SPT Telecom s.p. a státní podnik Česká pošta s.p., jako operátor telekomunikačních služeb ke dni 01. 01. 1993. Společnost SPT Telecom s. p. zůstala státním podnikem, když stát měl v úmyslu tento státní podnik privatizovat. V roce 1994 došlo k přeměně státního podniku SPT Telecom, s. p. na akciovou společnost SPT Telecom a.s., když v tomtéž roce bylo uvolněno 26 % akcií do druhé vlny kuponové privatizace. SPT Telecom, a.s. byla zaměřena na hlasové služby a datové služby měla na starost dceřiná společnost Telecomu – Eurotel (vývoj tohoto poskytovatele bude předmětem následující kapitoly).

V roce 1994 stát udělil společnosti SPT Telecom a.s. monopol na poskytování hlasových služeb, když tento monopol měl trvat do roku 2000. Následně došlo k prodloužení monopolu na poskytování hlasových služeb do poloviny roku 2002. S ohledem na tuto skutečnost byl tedy SPT Telecom a.s. jediným subjektem na trhu - operátorem s pevnými hlasovými službami. Samozřejmě existovala hypotetická možnost působení alternativních operátorů, nicméně v praxi bylo jejich působení prakticky nemožné. Tento krok státu však nebyl nijak neobvyklý, tento model se v té době vyskytoval i v zahraničí, kde byl telekomunikační trh také zahraničními státy monopolizován.

Vedle výše uvedeného postavení na trhu je nezbytné zmínit stav telekomunikační sítě. Tento byl naprosto nedostačující a bylo proto nezbytné přistoupit k její přestavbě a modernizaci. Tento proces modernizace a rovněž i digitalizace sítě začal v roce 1992 a pokračoval do roku 2002. Počátkem devadesátých let bylo získání telefonického připojení velice složité. Na zřízení linky se běžně čekalo několik měsíců. Tento stav se musel změnit, proto modernizace sítě byla naprostou nutností pro budoucí vývoj telekomunikačního trhu. Okrajem je zde uvedeno, že o mobilních a datových službách počátkem devadesátých let málokdo uvažoval jako o budoucím silném segmentu telekomunikačního trhu.

Jak je uvedeno výše, stát již od počátku vytvoření SPT Telecom, s. p. a následně SPT Telecom, a.s. uvažoval o privatizaci tohoto státního podniku. V roce 1995 do společnosti vstoupil tzv. strategický partner, který měl pomoci Telecom restrukturalizovat, poskytnout potřebné znalosti a připravit na privatizaci, ke které mělo dojít. Do jaké míry se výše uvedený záměr strategickému partnerovi povedl, nemohu hodnotit, nicméně vybraný strategický partner svůj podíl na společnosti odprodal. Strategickým partnerem bylo vybráno konsorcium TelSource (společné seskupení PTT Netherland, Swiss Telecom a americké AT&T). Ačkoliv bylo konsorcium výrazně menšinovým vlastníkem, mělo ve společnosti velice silnou pozici, nicméně v roce 2000 nedošlo k prodloužení akcionářské smlouvy a TelSource v podstatě ztratil zájem na získání většinového podílu ve společnosti a následně svůj podíl ve společnosti SPT Telecom a.s. odprodal na kapitálovém trhu.

K samotnému prodeji Telecomu, v té době již Českého Telecomu (ke změně názvu došlo v roce 2000), došlo nakonec v roce 2004, když tendr vyhrála španělská společnost Telefónica. V září 2006 došlo k finální změně názvu na Telefónica O2 Czech Republic a.s.

Telekomunikační trh pevných hlasových služeb byl do 01. 01. 2001 trhem monopolním. Do ledna 2001 byl trh pevných hlasových služeb uzavřen a jediným subjektem, který měl k tomuto trhu přístup, byl právě Telecom. Ačkoliv počátek liberalizace nastal formálně právě k datu 01. 01. 2001, jednalo se o přechod postupný a v podstatě dlouhodobý.

Od ledna 2001 však na telekomunikační trh získaly přístup i jiné subjekty - zájemci z řad telekomunikačních operátorů, které mohly získat nezbytné licence k budování a provozování pevných telekomunikačních sítí a s tím navázanou možností

poskytovat veřejné telekomunikační služby. Tento postup se však týkal pouze pevných služeb hlasových.⁷

2.2.2 Mobilní operátor Eurotel Praha, spol. s r.o.

Společnost Eurotel Praha, spol. s r.o. (dále jen Eurotel) byla založena v listopadu 1990. Majetkovou účast v této společnosti měl SPT Telecom a.s. a americké společnosti US West a Bell Atlantic. Společnost Eurotel tedy byla dceřinou společností společnosti SPT Telecom a.s. V roce 2002 se podařilo Telecomu odkoupit podíly společnosti Eurotel od výše uvedených amerických společností a společnost Telecom se stala stoprocentním vlastníkem společnosti Eurotel, a to až do doby prodeje společnosti Telefónica. Obě společnosti však nadále vystupovaly a jednaly nezávisle. Teprve v roce 2004 začalo docházet k jejich vzájemnému slučování a po té, co došlo v roce 2004 k prodeji společnosti Český Telecom, a.s. španělské společnosti Telefónica, došlo k definitivnímu spojení pevného operátora s operátorem mobilním. V roce 2006 došlo k finální změně názvu na Telefónica O2 Czech Republic. V květnu roku 2011 došlo k poslední změně obchodního názvu společnosti na Telefónica Czech Republic a.s., nicméně pro zákazníky bude nadále společnost vystupovat pod značkou O2.⁸

V roce 1990 společnost Eurotel získala dvacetiletou exkluzivní licenci na provoz mobilní sítě. Jak jsem uvedla v předchozím textu, v období počátkem devadesátých let nebyly mobilní služby pro poskytovatele tak atraktivní. Nikdo se nedomníval, že rozvoj mobilních služeb bude mít pro společnost takový význam pro vzájemnou komunikaci, který v současné době má. Nikdo si již život bez rychlé a bezproblémové komunikace prostřednictvím mobilní sítě nedokážeme představit. Považujeme jej za běžnou součást vzájemné komunikace. Nicméně v té době společnost Eurotel poskytování mobilních služeb nepovažovala za svou prioritu. Původně byl hlavním cílem společnosti Eurotel rozvoj veřejné datové sítě. Pouze na okraj lze zmínit, že společnost Eurotel na poskytování datových služeb získala pětiletý monopol do roku 1995.

Společnost Eurotel spustila poprvé mobilní síť v září 1991. V České republice byla komunikace prostřednictvím mobilní sítě pro běžného občana v tu dobu v podstatě nereálná. Ceny byly vysoké, platilo se i za příchozí hovory. Nicméně v roce 1994 měla tato první mobilní síť již 30 000 zákazníků a signál pokrýval již 50 % území České republiky. Masové používání mobilní sítě v České republice souvisí s nástupem GSM,

⁷ HERMANN, P. *Analýza telekomunikačního trhu*. Praha, 2007, s. 5 - 10.

⁸ *Pololetní zpráva 2011, společnost Telefónica Czech Republic, a.s.* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.telefonica.cz/_pub/ad/48/3f/257180_572116_PZ_2011_CZ_final.pdf>.

nejpopulárnějším standardem pro mobilní telefony na světě, v roce 1996. Ke konci tohoto roku disponovala společnost Eurotel již se 168 000 zákazníky. Od této doby se počet uživatelů mobilní sítě zvyšoval. Společnost Eurotel jako první v České republice spustila jak 2G tak 3G síť. Společnost Eurotel byla považována za operátora, který zaujímá poněkud „luxusní image“ a spíše se soustředí na firemní zákazníky, když tento postoj pravděpodobně poněkud odrazoval od využívání služeb tohoto operátora běžného občana. V současné době společnost Telefónica Czech Republic, a.s. zaujímá pevné místo na telekomunikačním trhu v České republice.⁹

2.2.3 Mobilní operátor T-Mobile

Jak je uvedeno výše, v době předrevoluční existovali v České republice dva poskytovatelé telekomunikačních služeb. Jedním z nich byla společnost Správa radiokomunikací založená v roce 1963. Tato společnost se v roce 1994 transformovala na společnost České Radiokomunikace a.s., kdy pro účely mé práce je podstatná informace, že právě Českým Radiokomunikacím a.s. byla udělena druhá mobilní licence v České republice. Partnerem na tomto poli se stalo pro Radiokomunikace v roce 1996 konsorcium Mobil, které tvořily – německá společnost T - Mobile a italská společnost Telecom Italia Mobile. Podíl pro konsorcium byl 49 % a pro České Radiokomunikace 51 %. Společnost T-Mobile disponovala z výše uvedeného podílu podílem ve výši 83 % a společnost Telecom Italia Mobile podílem ve výši 12 %. Německý T-Mobile svůj podíl stále navyšoval. Společná firma byla do obchodního rejstříku zapsána jako RadioMobil a.s. a v roce 1996 odstartoval v České republice nový mobilní operátor pod značkou Paegas.

Nový mobilní operátor tedy vstoupil na telekomunikační trh v září 1996 pod názvem Paegas. Oproti konkurenčnímu Eurotelu zvolil tento operátor taktiku nižších cen, kdy se tímto krokem snažil mobilní komunikaci přiblížit masám. Nicméně technicky prvotní nápor operátor nezvládal. Společnost nedisponovala tak kvalitním pokrytím jako konkurence a dostatečným počtem koncových zařízení. Postupem času však docházelo ke zkvalitňování poskytovaných služeb a Paegas si upevňoval svou pozici na telekomunikačním trhu. Jeho vstup na telekomunikační trh v České republice znamenal začátek konkurence v oblasti mobilních služeb na telekomunikačním trhu. Reálně tato konkurence srazila ceny za mobilní telekomunikační služby, což mělo za následek rozšíření využívání těchto služeb.¹⁰

⁹ HERMANN, P. *Analýza telekomunikačního trhu*. Praha, 2007, s. 18 - 21.

¹⁰ HERMANN, P. *Analýza telekomunikačního trhu*. Praha, 2007, s. 22 - 23.

Co se týče vnitřní struktury ve společnosti RadioMobil, nastala zásadní změna až v roce 2001. V tomto roce se podíl konsorcia cMobil zvýšil v důsledku prodeje opce Radiokomunikační konsorciu na 60,8 %. Tím došlo ke změně v poměru sil ve společnosti a následně bylo rozhodnuto, že dojde ke změně značky z původního Paegasu na T-Mobile. Transformace byla dokončena k datu 01. 05. 2003 kdy společnost oficiálně změnila své obchodní jméno z RadioMobil a.s. na T-Mobile Czech Republic a.s.

V roce 2009 nastal další zvrat pro společnost T-Mobile, kdy se České Radiokomunikace rozhodly skoncovat s obsluhou drobnějších zákazníků a odprodaly společnosti T-Mobile jejich maloobchodní část. Tato změna se dotkla cca 170 000 uživatelů. Tímto krokem se naplnil cíl společnosti T-Mobile prosadit se nejen jako velký mobilní operátor, ale též jako alternativní operátor poskytující pevnolinkové služby formou LLU ADSL, tj. „nahého ADSL“ bez povinné telefonní přípojky na hlasové hovory. Jak uvedl na tiskové konferenci týkající se této změny generální ředitel společnosti T-Mobile pan Roland Mahler, tento krok měl znamenat pro společnost T-Mobile rozšíření její působnosti do oblasti fixních služeb s cílem stát se plnohodnotným alternativním poskytovatelem DSL připojení. V tomto kroku lze spatřovat snahu společnosti T-Mobile konkurovat společnosti Telefónica a nabízet jak mobilní tak fixní služby. Zda se tento záměr společnosti T-Mobile podaří, je otázkou času, nicméně v současné době společnost T-Mobile svůj záměr naplňuje a poskytuje fixní připojení k internetu.¹¹

2.2.4 Mobilní operátor Vodafone

Na telekomunikačním trhu v České republice došlo k rozšíření o dalšího, v pořadí třetího mobilního operátora v roce 1999. GSM licenci spolu s přidělenými frekvencemi získalo konsorcium Český Mobil a.s. Toto konsorcium se skládalo ze společnosti IPB s podílem 49 % a kanadské společnosti TIW s podílem 51 %. Ihned po získání licence došlo k budování sítě. Komerční start nového mobilního operátora pod názvem Oskar byl zahájen dne 01. 03. 2000.

Charakteristickým znakem tohoto operátora byly především nízké ceny za poskytované služby. Výhodné ceny měly vyvážit zastaralou infrastrukturu, špatné pokrytí a nízkou kapacitu sítě. Oskar zaujal strategii prodeje služeb prostřednictvím telefonu a rovněž Internetu. Kamenné prodejny byly umístěny pouze ve velkých městech. Nicméně postupně si Oskar získal stejně jako Paegas své místo na

¹¹ ZANDL, P. *T-Mobile přebírá část zákazníků Českých Radiokomunikační* [online]. Praha, 2009 [cit. 2012-04-10] Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/t-mobile-prebira-zakazniky-cra>>.

telekomunikačním trhu. V roce 2005 došlo k prodeji společnosti, kdy novým vlastníkem se stala společnost Vodafone patřící k světové telekomunikační jedničce, která dala tomuto mobilnímu operátorovi novou podobu, když tímto směrem postupuje dodnes.¹²

¹² HERMANN, P. *Analýza telekomunikačního trhu*. Praha, 2007, s. 25 - 26.

3 Regulace telekomunikačního trhu

Stát vykonává veřejnou správu jako státní správu, a to buď přímo prostřednictvím svých orgánů a správních úřadů, nebo nepřímo prostřednictvím jiných subjektů veřejné správy, na něž výkon státní správy přenesse.¹³

S ohledem na skutečnost, že telekomunikace a s tím související nezbytný přenos informací vždy byly a stále jsou pro stát velice důležitým odvětvím, hlavní roli v budování a provozu telekomunikační sítě původně zastával stát. Tento způsob byl však postupně ve všech vyspělých zemích shledán za ne příliš šťastný, protože administrativní způsob řízení státně monopolních telekomunikačních operátorů se stal brzdou v nezadržitelném technologickém pokroku. Odvětví telekomunikací lákalo investory právě vysokými potencionálními výnosy. Docházelo k postupnému uvolňování státní monopolizace a zavádění tržních prvků. Tímto způsobem se stát postupně zbavil odpovědnosti výlučného vlastníka a zachoval si pouze roli dohlázele a regulátora telekomunikačního trhu, protože poskytování telekomunikací je třeba považovat za službu veřejnosti, která musí určité regulaci ze strany státní moci podléhat z důvodu možnosti prosazení veřejného zájmu. Tato regulace však musí být přiměřená a nesmí nepřiměřeně zasahovat do prostředí trhu telekomunikací.¹⁴

Regulace existuje, aby chránila veřejné zájmy proti dysfunkcím jistých neregulovatelných tržních výsledků, například proti iracionalitě a sobeckosti kapitalismu volného trhu.¹⁵

Telekomunikace jsou rozhodně oborem, pro který musí být nastaveny mantinely. Tyto mantinely lze nastavit prostřednictvím právní regulace, nicméně je nezbytná existence regulátora, který nad dodržování právních norem bude dohlížet a případně odvětví telekomunikací v rámci svých mezí regulovat. Jak vyplývá z předchozího textu, roli regulátora pro obor telekomunikací zastává stát. Vztah české veřejnosti k veřejným institucím se vyznačuje určitou krizí důvěry.¹⁶

Stát jako regulátor má v oblasti telekomunikací zejména tuto úlohu:¹⁷

1. zajišťovat minimální standard služeb poskytovaných sítěmi operátorů (licence) a jejich spolupráce po technické stránce (technická normalizace),

¹³ HENDRYCH, D., et al. *Správní právo. Obecná část. 5., rozšířené vydání*. Praha, 2003, s. 379 - 380.

¹⁴ VÍTEK, M. *Ekonomika telekomunikací*. Praha, 2004, s. 192.

¹⁵ DUŠEK, J., PROTIVA, V. *Veřejná ekonomika*. České Budějovice, 2007, s. 32.

¹⁶ DOLISTA, J., JEŽEK, R. *Etika zaměstnance veřejné správy*. České Budějovice, 2006, s. 31.

¹⁷ VÍTEK, M. *Ekonomika telekomunikací*. Praha, 2004, s. 31.

2. rozdělování omezených přírodních zdrojů, které jsou k dispozici sice bezplatně, nicméně poptávka převyšuje nabídku, proto je nezbytné, aby stát pravidla organizace používání těchto zdrojů a dohlíží na jejich dodržování,
3. funguje jako arbitr v cenových sporech mezi operátory,
4. prosazuje oprávněné potřeby operátoru ve veřejném zájmu při budování a údržbě telekomunikačních sítí, když při těchto činnostech dochází k zásahům do vlastnického práva majitelů nemovitostí.

3.1 Legislativní rámec v telekomunikační oblasti

Právo je jedním z nejvýznamnějších prostředků stabilizace sociálních vztahů od vzniku lidské civilizace.¹⁸

Legislativní rámec v oblasti telekomunikací zahrnuje velké množství právních předpisů nejrůznější právní síly. Vyčerpávající výčet právních předpisů není pro účely této práce nezbytný, nicméně alespoň stručný přehled těch nejzákladnějších právních předpisů je vhodné vymežit.

Nejdůležitějším právním předpisem je v současné době zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických telekomunikacích a změně souvisejících zákonů ze dne 22. 02. 2005, který vešel v platnost dne 01. 05. 2005 a nahradil tak zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích. Tento zákon již vychází z regulačního rámce Evropské unie. Rovněž podrobně upravuje činnost Českého telekomunikačního úřadu (viz kapitola 3.2.3 Působnost Českého telekomunikačního úřadu).

Vedle výše uvedeného zákona lze zmínit další zákony jako např.:

- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti,
- zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách,
- zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů,
- zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

3.2 Český telekomunikační úřad

Český telekomunikační úřad je ústřední správní orgán pro výkon státní správy pro oblast telekomunikací. Činnost veřejné správy vykonávají subjekty k tomu zákonem určené a nikdo jiný.¹⁹ Jak již bylo uvedeno v úvodu, dílčím cílem této práce je analýza

¹⁸ BOGUSZAK, J., ČAPEK, J., GERLOCH, A. *Teorie práva*. Praha, 2001. s. 274.

¹⁹ KINDL, M. *Činnost veřejné správy*. Plzeň, 1998. s. 15.

postavení a role Českého telekomunikačního úřadu jako hlavního regulátora v této oblasti.

3.2.1 Vznik Českého telekomunikačního úřadu

Český telekomunikační úřad vznikl ke dni 01. 03. 1993 jako šestá sekce Ministerstva hospodářství. V působnosti Ministerstva hospodářství byly telekomunikace do 31. 03. 1996. Následně od 01. 11. 1996 přešly veškeré kompetence v této sekci do působnosti Ministerstva dopravy a spojů, kde byly vykonávány až do 30. 06. 2000. Teprve zákonem č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích byl zřízen Český telekomunikační úřad jako samostatný správní úřad. Takto působil Český telekomunikační úřad až do roku 2005, kdy ke dni 01. 05. 2005 byl zřízen zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických telekomunikacích Český telekomunikační úřad jako ústřední správní úřad pro výkon státní správy ve věcech stanovených zákonem, včetně regulace trhu a stanovování podmínek pro podnikání v oblasti elektronických komunikací a poštovních služeb. V podstatě se jednalo o právního nástupce původního Českého telekomunikačního úřadu - samostatného správního úřadu, nikoliv však ústředního.

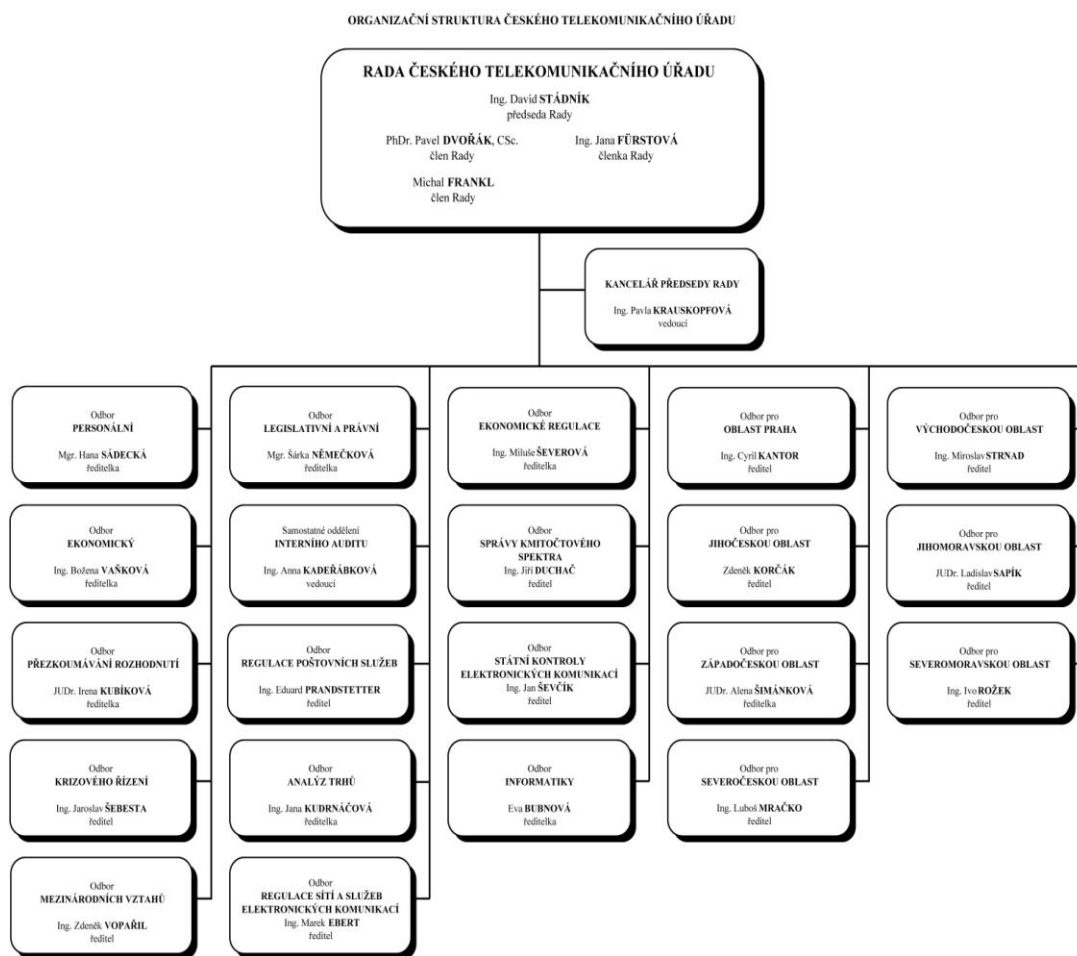
V současné době Český telekomunikační úřad působí jako ústřední správní orgán pro výkon státní správy ve věcech stanovených zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických telekomunikacích, včetně regulace trhu a stanovování podmínek pro podnikání v oblasti elektronických komunikací a poštovních služeb. Sídlem Českého telekomunikačního úřadu je Praha.²⁰

3.2.2 Organizační struktura Českého telekomunikačního úřadu

Na vrcholu organizační struktury stojí Rada Českého telekomunikačního úřadu, která se skládá z předsedy Rady a tří členů Rady. Další články struktury představují Kancelář předsedy Rady. Radě jsou podřízeny jednotlivé odbory. V čele odborů stojí ředitelé.

²⁰ Česko. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích z 22. 2. 2005 In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2005, částka 43 s. § 3. s. 9.

Obrázek č. 1: Organizační struktura Českého telekomunikačního úřadu²¹

3.2.3 Působnost Českého telekomunikačního úřadu

Jak je uvedeno v předchozím textu, působnost v oblasti telekomunikací, resp. elektronických telekomunikací Českého telekomunikačního úřadu (dále jen ČTÚ) je dána zejména zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

Český telekomunikační úřad dle tohoto zákona například:

- vydává všeobecná oprávnění, rozhoduje o jejich změně nebo zrušení a vede evidenci podnikatelů v elektronických komunikacích,
- vydává opatření obecné povahy,
- provádí analýzy relevantních trhů v oblasti elektronických komunikací, určuje podniky s významnou tržní silou a ukládá jim zvláštní povinnosti,
- stanovuje poskytovatele univerzální služby v elektronických komunikacích a přezkoumává poskytování univerzální služby, když zároveň stanovuje čisté náklady na poskytování univerzální služby a stanovuje, vybírá a vymáhá

²¹ *Organizační struktura* [online]. Praha : Český telekomunikační úřad, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: http://www.ctu.cz/cs/download/organizacni_struktura/organizacni_struktura_ctu_01_04_2012.pdf.

platby na jejich úhradu. V této souvislosti též zřizuje a spravuje účet univerzální služby,

- vydává rozhodnutí o ceně a vykonává kontrolu cen v oblasti elektronických komunikací,
- rozhoduje ve sporech, pakliže tak stanoví zákon,
- spolupracuje s příslušnými národními regulačními orgány členských států a s Komisí Evropských společenství,
- ukládá povinnosti nepeněžitěho plnění,
- ověřuje odbornou způsobilost k obsluze vysílacích rádiových zařízení,
- vykonává působnost uznávacího orgánu podle zvláštního právního předpisu při uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti pro přístup k regulované činnosti v oblasti elektronických komunikací nebo pro její výkon na území České republiky, pokud byla odborná kvalifikace pro výkon této činnosti získána nebo tato činnost vykonávána mimo území České republiky státními příslušníky členských států Evropského společenství nebo jejich rodinnými příslušníky,
- stanovuje, vybírá a vymáhá poplatky,
- vykonává státní kontrolu elektronických komunikací,
- ukládá, vybírá a vymáhá pokuty za porušení povinností,
- vykonává správu rádiových kmitočtů a čísel, včetně vedení jejich databáze,
- provádí výběrová řízení,
- zabezpečuje harmonizaci využívání rádiového spektra a harmonizace číslovacích plánů,
- zřizuje a spravuje radiokomunikační účet,
- předkládá věcné návrhy právních předpisů v oblasti elektronických komunikací a spolupracuje na jejich přípravě,
- vydává prováděcí právní předpisy v oblasti elektronických komunikací v rozsahu zmocnění zákona č. 127/2005 Sb.,
- zabezpečuje oznamovací a informační povinnosti ve vztahu ke Komisi Evropských společenství v otázkách, které patří do jeho působnosti,
- vykonává státní statistickou službu,
- zabezpečuje mezinárodní vztahy v oblasti elektronických komunikací v případech stanovených vládou,

- získává a zpracovává v rámci statistického zjišťování údaje z oblasti elektronických komunikací od subjektů vykonávajících komunikační činnost a fyzických osob za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem,
- zabezpečuje vydávání Telekomunikačního věstníku prostřednictvím portálu veřejné správy.

Český telekomunikační úřad vykonává i další činnost při výkonu své působnosti např. dle zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách, ale i dalších právních předpisů, pakliže to z těchto právních předpisů vyplývá.

4 Šedý mobilní operátor vs. virtuální mobilní operátor

Tato kapitola se zaměřuje jednak na vymezení postavení šedých operátorů na českém telekomunikačním trhu, jednak na jednotlivé konkrétní šedé operátory působící na území České republiky. Dále vymezuje pojem virtuálního operátora a rozdíly fungování telekomunikačních operátorů s šedými operátory v zahraničí.

4.1 Šedý trh

V rámci pochopení pojmu šedého trhu, je nezbytné pojem šedého trhu stručně vymezit. Obecně lze šedý trh označit jako obchod určitého druhu zboží či služby přes distribuční kanály, které jsou sice legální, nicméně neoficiální. Toto je nejdůležitější rozdíl od černého trhu, jehož podstatou je obchodování s ilegálním zbožím, případně prostřednictvím ilegálních distributorů.

Výhodou šedého trhu je možnost získat zboží či službu za podstatně výhodnější cenu, než je tomu zpravidla v případě oficiálního trhu s konkrétní komoditou.

4.2 Vymezení šedého operátora

Za šedého operátora označujeme subjekt, který přeprodává služby elektronických komunikací operátora, aniž by s tímto operátorem měl uzavřenou standardní velkoobchodní smlouvu na poskytování služeb ve smyslu zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Tento subjekt - šedý operátor - má s operátorem uzavřenou účastnickou smlouvu o poskytování veřejně dostupné služby elektronických komunikací dle ustanovení § 63 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Zákon přesně vymezuje obligatorní náležitosti takto uzavřené smlouvy, když dále stanoví, že součástí návrhu smlouvy jsou rovněž všeobecné podmínky veřejně dostupné služby elektronických komunikací.²²

Šedý operátor jako účastník bývá dle všeobecných podmínek pro poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací konkrétního operátora, často oprávněn umožnit užití služeb operátora třetím subjektům – uživatelům. Účastníkem je každý, kdo uzavřel s podnikatelem poskytujícím veřejně dostupné služby elektronických komunikací smlouvu na poskytování těchto služeb. Uživatelem je každý, kdo využívá nebo žádá veřejně dostupnou službu elektronických komunikací.²³ Účastník, vyžádá-li od uživatele za užití služby úplatu, popř. umožní-li užití služeb

²² Česko. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích z 22. února 2005. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005, částka 43, § 63. s.31.

²³ Česko. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích z 22. února 2005. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005, částka 43, § 2. s. 6.

v souvislosti se svou podnikatelskou činností, může tak učinit dle všeobecných podmínek pouze s předchozím souhlasem operátora. V praxi se tedy obvykle jedná o to, že účastník umožní užívání služeb elektronických komunikací, zejména mobilní telefonní služby, uzavřené skupině uživatelů – zaměstnancům, spolupracovníkům, popř. jejich rodinným příslušníkům. V takovýchto případech koncový uživatel služby, zákazník účastníka – šedého operátora, fakticky užívá služby elektronických komunikací operátora, nicméně vyúčtování ceny za tyto služby provádí šedý operátor. Ten účtuje svým zákazníkům jiné ceny, zpravidla nižší, než za jaké tyto služby nabízí koncovým uživatelům samotný operátor.²⁴

Šedý operátor tedy poskytuje pouze tarify, a to daleko výhodnější než skuteční operátoři. Nabízí levné volání, když koncový zákazník platí za službu přímo šedému operátorovi. Šedí operátoři se soustředí na uzavřené skupiny osob. Jejich oficiální podnikatelská činnost není poskytování telekomunikačních služeb, nejsou držiteli potřebné licence. V praxi tento systém funguje tak, že tyto subjekty si od operátora objednají velký počet SIM karet, které pak nadále distribuují. S ohledem na skutečnost, že takovýto subjekt je považován u operátora za významného zákazníka, je tento ochoten poskytnout subjektu speciální tarify a různá zvýhodnění, např. výrazně levnější mobilní telefony. Tarify pro takto velké klienty se obvykle veřejnosti nesdělují. Subjekty dále tyto výhodné tarify přeprořádávají zpravidla uzavřené skupině osob, kteří jsou konečnými uživateli telekomunikačních služeb. Dle dostupných informací, většina šedých operátorů vznikla díky společnost Telefónica.

Ačkoliv všichni tři velcí mobilní operátoři v České republice – Telefónica, T-Mobile a Vodafone tvrdí, že ve svých sítích nemají přeprdejce služeb, není tomu tak. Každý z těchto výše uvedených operátorů má ve své síti subjekt, který se chová výše uvedeným způsobem a naplňuje tak znaky šedého operátora. I pro tyto velké operátory je zavedený princip výhodný. Šedí operátoři totiž pro velké mobilní operátory získávají nové klienty a o to jde v první řadě i samotným operátorům.

Lze říci, že tyto společnosti na počátku svého vzniku, vykazující znaky šedého operátora, byly považovány za významné a vážené klienty. Jakým způsobem jsou velkými operátory vnímány v současnosti, bude předmětem dalšího výkladu.

Od šedých operátorů je rovněž nezbytné odlišit virtuálního operátora. Vymezení pojmu virtuálního operátora je předmětem následující kapitoly.

²⁴ *Informace pro uživatele služeb tzv. „šedých operátorů“* [online]. Praha : Český telekomunikační úřad, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.ctu.cz/aktuality/tiskove-zpravy.html?action=detail&ArticleId=7290>>.

4.3 Vymezení virtuálního operátora

Od výše vymezeného subjektu, kterého označujeme jako šedého operátora, je nutné odlišit tzv. virtuálního operátora.

Virtuální operátor není označen pro operátora, který v podstatě neexistuje, nýbrž operátor, který nemá vlastní infrastrukturu, přesto poskytuje telekomunikační služby. Na tuto činnost má příslušnou licenci, posílá za poskytované služby vlastní vyúčtování a zákazníkům poskytuje rovněž vlastní zákaznickou podporu. Takový virtuální operátor může zákazníkům poskytovat i jiné vlastní služby, které případně zákazníci u jiných operátorů nenajdou – např. on-line vyúčtování.

Virtuální operátor je takový operátor, který poskytuje svým zákazníkům telekomunikační služby, přičemž pro tuto činnost využívá infrastruktury sítě jiného operátora. Virtuální operátor nemá vlastní infrastrukturu.

Zpravidla mají virtuální operátoři své vlastní tarify, odlišné od operátora, jehož infrastrukturu využívá. V praxi toto znamená, že jednu síť využívá více operátorů, přičemž virtuální operátor si síť v podstatě od operátora pronajímá.

Pro zákazníky je virtuální operátor dalším subjektem na telekomunikačním trhu, jehož nabízené služby mohou využívat. Zákazníkovi v podstatě nezáleží na tom, jakým způsobem virtuální operátor službu poskytuje, technické zázemí je pro zákazníka nedůležité, protože služby, které virtuální operátor nabízí, to nijak neovlivňuje.

Existence virtuálních operátorů na trhu má svůj smysl. Virtuální operátoři jsou schopni svou nabídkou oslovit zákazníka, aniž by k tomu potřebovali infrastrukturu. Snaží se vlastními prostředky a nabídkou výhodnějších služeb plnit mezeru na trhu. Silnou stránkou virtuálního operátora bývá kontakt se zákazníkem. Pro velké fixní operátory je existence konkurence v podobě virtuálních operátorů také výhodná. Vystává tedy otázka, proč by měl fixní operátor mít zájem o to, aby jeho konkurent - virtuální operátor využíval síť pro poskytování služeb. Odpovědí je skutečnost, že fixní operátoři mají obvykle předimenzované sítě a infrastrukturu, měli by být tedy vděční za jakýkoliv další provoz, tj. peníze, které přinese, který od nich mohou získat. Virtuální operátor totiž obvykle operátorovi, jehož síť využívá, přímo nekonkuruje. Naopak se virtuální operátor spíše orientuje na ty zákazníky, kteří zůstávají zcela mimo aktivní zájem ostatních operátorů. S příchodem virtuálního operátora na trh se danému fixnímu operátorovi zvýší provoz sítě. Fixní operátor tak získá nového obchodního partnera v podobě virtuálního operátora, který mu pomáhá splácet investice do sítě. Marže virtuálního operátora jsou sice nižší než ty, kterých by dosahoval s vlastní

infrastrukturou, nicméně virtuální operátor podstatně ušetří tím, že není nucen budovat vlastní infrastrukturu.

Statut virtuálního operátora není zákonem nijak regulovaný. Fixní operátoři své sítě zpřístupňují zcela dle svého vlastního uvážení. Žádný subjekt nenařizuje, jakým způsobem se toto má uskutečňovat. Vždy by se mělo jednat o oboustrannou dohodu mezi virtuálním operátorem a operátorem s vlastním infrastrukturou.

4.3.1 Virtuální operátoři na českém trhu

Na českém trhu se vyskytují virtuální operátoři pouze na trhu pevných telekomunikačních služeb. Na tomto trhu můžeme rozlišit dva druhy virtuálních fixních operátorů. Prvním druhem jsou společnosti, které nabízejí klasickou telefonii, jejichž služby jsou na stejné kvalitní úrovni jako u běžných fixních operátorů. Druhým druhem jsou společnosti, které se snaží pro řadu druhů volání uplatňovat IP telefonii, mnohdy nedostatečné úrovně. Seriózní virtuální operátoři využívají v drtivé většině klasické telefonie. Mezi plně virtuální operátory patří například společnost EMEA Telecom, OptionOne nebo Tele2. Další skupinu tvoří společnosti, které nemají vlastní infrastrukturu pouze pro některý typ služeb – např. Nextra Czech Republic, která poskytuje hlasové služby prostřednictvím (před)volby operátora. Toto se však týká pouze fixních telekomunikačních služeb, když tato práce je zaměřena především na trh s mobilními komunikačními službami. Nicméně alespoň stručnou zmínku o situaci virtuálních operátorů na trhu fixních telekomunikačních služeb pokládám pro tuto práci za vhodnou. Z výše uvedeného totiž vyplývá, že plnohodnotní virtuální operátoři mohou na trhu úspěšně existovat. Tito operátoři mají velký počet zákazníků a mnozí dosahují velice dobrých ekonomických výsledků. Koncepce virtuálního fixního operátora se dá s úspěchem využívat i tam, kde se velkému operátorovi nevyplatí v danou chvíli investovat, ale přesto by chtěl své služby nabízet. Existence virtuálních operátorů na trhu fixních telekomunikačních služeb proto dokazuje, že jejich existence má svůj význam a trh může efektivně fungovat i bez regulace ze strany státu.

Co se týče trhu mobilních telekomunikačních služeb, situace na českém trhu je zcela jiná. Na českém trhu se v oblasti mobilních telekomunikačních služeb nenachází žádný plnohodnotný virtuální mobilní operátor. Podobná situace se dle sdružení Český telekomunikační klastr nachází pouze v několika jiných evropských státech, jako je například Bělorusko či Albánie. Na českém trhu společnosti, které vykazují známku virtuálního operátora - např. MPhone, nicméně za plnohodnotné virtuální operátory tyto společnosti označit nemůžeme. Dle názoru předsedy představenstva sdružení Český

telekomunikační klastr, pana Martina Šiguta, nechtějí tři velcí poskytovatelé mobilních telekomunikačních služeb mezi sebe plnohodnotného virtuálního operátora, který by pracoval pod vlastní značkou a nabízel vlastní tarify, vpustit. Stávající velcí operátoři mohou poskytovat veškeré telekomunikační služby - fixní, mobilní i internetové, avšak regionální poskytovatelé pevných služeb nebo internetu se k poskytování mobilních služeb dostat nemohou. Nedisponují pravděpodobně ani dostatečnými prostředky na zbudování vlastní sítě a zejména ani potřebnými frekvencemi. Velcí operátoři své vlastní frekvence sdílet nechtějí a neexistuje žádný prostředek, jak velké operátory ke sdílení frekvencí donutit. Navzdory tomu, pan Martin Šigut se domnívá, že ČTÚ může dle českých regulačních předpisů zahájit kroky, které by v horizontu několika měsíců umožnily uložit opatření mobilním operátorům na zlepšení stavu trhu, např. zavedení povinnosti uzavřít smlouvu se zájemcem o virtuální operátorství. Proč se velcí operátoři tak obávají umožnit existenci virtuálních operátorů na trhu mobilních telekomunikačních služeb? Odpovědí může být obava ze snížení cen mobilních služeb, kdy virtuální operátoři by byli schopni ceny stlačit podstatným způsobem dolů, stejně jako je to v jiných evropských státech, kde se na telekomunikačním trhu virtuální operátoři hojně vyskytují.²⁵

Jako příklad lze uvést nabídku rakouského virtuálního operátora společnosti Tele.ring. Tele.ring je virtuálním operátorem působícím v Rakousku, v síti rakouského operátora T-Mobile. Jeho nabídka služeb je pro českého zákazníka neuvěřitelná. Například tarif virtuálního operátora Tele.ring Basta ND nabízí 2000 minut volání do všech sítí a 50 SMS za celkovou cenu v přepočtu 220,- Kč. Za dalších cca 122,- Kč lze dokoupit 500 MB na surfování po internetu. Nabídka tohoto rakouského virtuálního operátora sice není velká, nicméně pro zákazníka, který chce využívat telekomunikačních služeb za co nejvýhodnější cenu zcela dostačující. Pro srovnání s Českou republikou, operátor Vodafone nabízí na cca 1000,- Kč 400 volných minut a neomezené volání za 2700,- Kč. Toto je jen malé srovnání, jak by mohl český telekomunikační trh s působením virtuálních operátorů vypadat. V současné době však nezbyvá, než doufat, že tomu tak bude v budoucnu, nicméně v současné době se nadále musíme smířit se stávající nabídkou.²⁶

²⁵ *Ve 3G jsme na tom jako Ukrajina, s virtuálními operátory ještě hůře* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/ve-3g-jsume-na-tom-jako-ukrajina-s-virtualnimi-operatory-jeste-hure-p9j-/mob_operatori.aspx?c=A110404_154736_mob_operatori_mer>.

²⁶ POSPÍŠIL, A. *Rakousko podruhé: neuvěřitelné ceny u virtuála* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/rakousko-podruhe-neuveritelne-ceny-u-virtuala/sc-3-a-1316765/default.aspx>>.

V současné době se ceny za mobilní telekomunikační služby, které lze označit za poměrně vysoké, u jednotlivých třech velkých operátorů v podstatné míře neliší. Tento stav v podstatě velkým operátorům vyhovuje a nehodlají jej měnit, nebudou-li k tomu skutečně donuceni. Na základě získaných informací je právě výše uvedené důvodem, proč se velcí operátoři brání vzniku pravého virtuálního operátora a stávající šedé operátory se snaží odstříhnout z trhu. A právě výše uvedený přístup je dle názoru autorky práce důvodem, proč v České republice vznikly společnosti, které označujeme právě jako šedé operátory.

4.4 Situace šedých operátorů na trhu

Situace šedých operátorů je úzce spojena s výše popsanou situací virtuálních operátorů na českém trhu. Absence existence opravdových virtuálních operátorů na českém trhu má za následek přibývání právě takových subjektů, které lze označit jako šedé operátory. Šedí operátoři mají s velkými operátory uzavřeny rámcové smlouvy, díky kterým získávají velice výhodné a nízké ceny za poskytované služby. Tyto služby však šedí operátoři nadále přeprodávají s vlastním ziskem. Ačkoliv tuto činnost nelze definovat jako činnost protiprávní, lze konstatovat, že výše popisovaná činnost šedých operátorů balancuje na hraně legality. Velcí operátoři si jejich existenci plně uvědomují a lze říci, že do určité míry rovněž tolerují.

Šedí operátoři se často schovávají za nejrůznější profesní skupiny a svazy, když služby získané od velkého operátora nabízejí právě členům těchto skupin, případně jejich rodinným příslušníkům apod. Tím šedí operátoři zvyšují svou základnu klientů. Přístup k cenám za poskytované služby od šedých operátorů je složitý, tyto ceníky jsou zpravidla neveřejné. Získat přístup k šedému operátorovi může získat skoro každý.

Cílem šedých operátorů je stát se plnohodnotnými virtuálními operátory. Jejich zájem se upírá na to, aby velcí operátoři přestali jejich činnosti bránit a ztěžovat ji, protože ve skutečnosti tento přístup bude výhodný pro obě dvě strany. V současné době vzrůstá i podpora ze strany Českého telekomunikačního úřadu, když jsou v přípravách zákonné úpravy ukládající povinnost velkých operátorů uzavírat velkoobchodní smlouvy se subjekty, které budou mít zájem následně přeprodávat jejich služby legálním způsobem. V současné době tedy pře prodej služeb odporuje uzavřeným smlouvám, nicméně velcí operátoři tuto skutečnost tolerují, když dle jejich názoru poskytují subjektům, které označujeme jako šedé operátory, pouze standardní firemní tarify a o jejich další existenci se nestarají. Ve skutečnosti tomu tak není. Velcí operátoři - Telefónica, T-Mobile i Vodafone si jsou existencí šedých operátorů velice dobře

vědomi. Důvodem, proč proti šedým operátorům rázně nezakročí, je to, že díky šedým operátorům mají jisté zákazníky, se kterými nemají v podstatě žádnou práci. Uvědomují si totiž, že pokud zasáhnou, šedý operátor přejde například ke konkurenci a velký operátor tak přijde o cenné zákazníky. Nicméně velcí operátoři nadále trvají na svém postoji a tvrdí, že uzavírané rámcové smlouvy s šedými operátory mají jasnou podmínku - zákaz přeprdeje služeb formou veřejné nabídky. Porušení smluvní podmínky je často spojeno se smluvní pokutou, případně možností od uzavřené smlouvy odstoupit. Jak uvedl tiskový mluvčí T-Mobilu Jiří Janeček, „T-Mobile“ kontroluje poskytování služeb v režimu rámcových smluv a v případě prokázaného porušení ukončuje společnost T-Mobile rámcovou smlouvu a účtuje smluvnímu partnerovi finanční pokutu.²⁷

Společnost Telefonica dokonce vstoupila do otevřené války se dvěma šedými operátory - společností TMT Czech, a.s. a společností Hermod a.s. (tento spor bude podrobněji rozebrán v samostatné kapitole 4.4.1) Jakým směrem se bude nadále situace na trhu mobilních telekomunikačních služeb vyvíjet nelze odhadnout, nicméně šedí operátoři, přes snahy třech velkých operátorů, mají již v současné době silné postavení.

4.4.1 Šedý operátor TMT

Šedý operátor TMT a.s. působí na českém trhu od roku 2004 jako největší šedý operátor společnosti Telefónica. Již od počátku společnost TMT zajišťovala svým zákazníkům služby od operátora Telefónica. TMT byla největším šedým operátorem společnosti Telefónica. V dubnu 2010 se však tento operátor rozhodl již nadále netolerovat obchodní aktivity tohoto šedého operátora, ačkoliv o nich zajisté již dlouho dobu věděl a rozhodl se zakročit. Telefónica se rozhodla jednostranně výrazně zhoršit podmínky pro tohoto šedého operátora, když následně dokonce přistoupila k omezení služeb zákazníkům, kteří byli smluvně vázáni s TMT. Dále Telefónica odmítla vydávat další SIM karty a hrozila odpojením čísel vázaných na TMT a rovněž i Hermod. Telefónica dokonce oslovovala zákazníky těchto dvou společností s tím, že pod hrozbou odpojení jejich čísla, se je snažila přimět k uzavření smlouvy přímo s Telefónicou.²⁸

Společnost TMT se obrátila na Český telekomunikační úřad, aby se bránila proti zásahům svého smluvního partnera. Telefónica trvala na tom, že společnost TMT

²⁷ *Šedí operátoři vystrkují růžky. Chlubí se ceníky, chtějí být virtuální.* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <[http://mobil.idnes.cz/sedi-operatori-vystrkuji-ruzky-chlubi-se-ceniky-chtej-byt-virtualni-12c-/mob_operatori.aspx?c=A111008_104709_mob_operatori_mer](http://mobil.idnes.cz/sedi-operatori-vystrkuji-ruzky-chlubi-se-ceniky-chtej-byt-virtualni)>.

²⁸ POSPÍŠIL, A. *Šedý virtuál TMT útočí na O2* [online]. Praha, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/sedy-virtual-tmt-utoci-na-o2/sc-3-a-1125083/default.aspx>>.

porušuje všeobecné smluvní podmínky, s tím, že nemá na základě smluvního vztahu oprávnění poskytovat a „přeprodávat“ služby v takovém měřítku, v jakém to činila. Český telekomunikační úřad zaujal stanovisko, že Telefónica pochybila tím, že omezila činnost společnosti TMT a Hermod ve své síti. Dle rozhodnutí ČTÚ je Telefónica povinna umožnit těmto společnostem dále přeprodávat služby, koncovým maloobchodním zákazníkům a rovněž je povinna umožnit aktivaci dalších SIM karet podle původních podmínek obsažených v rámcových smlouvách. ČTÚ se tedy alespoň pomyslně postavil na stranu šedých operátorů, když praktiky operátora Telefónica, spočívající v nepřímém vytlačování výše uvedených subjektů z trhu, označil za protiprávní. Na druhou stranu ovšem ČTÚ rozhodla, že ani společnost TMT ani Hermod nemají statut poskytovatelů komunikačních služeb. Lze tedy považovat rozhodnutí ČTÚ za poněkud alibistické, nicméně určitou legalizaci existence virtuálních operátorů v tomto rozhodnutí spatřovat lze.²⁹

4.4.2 Šedý operátor Hermod a.s.

Společnost Hermod a.s. byla dne 15. 01. 2008 založena zakladatelskou listinou, když dle záznamů z obchodního rejstříku došlo k jejímu vzniku, tj. zápisu do obchodního rejstříku ke dni 11. 02. 2008. Původním předmětem podnikání této společnosti byl pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor bez poskytování jiných než základních služeb zajišťujících řádný provoz nemovitostí, bytů a nebytových prostor, následně výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Teprve následně se předmětem podnikání této společnosti stalo podnikání v elektronických komunikacích komunikačních činnostech - veřejně dostupná telefonní služba a to konkrétně ke dni 05. 01. 2010.

Specializací společnosti je komunikace zaměstnanců a dalších osob v rámci úřadů, státní a veřejné správy, včetně dobrovolných sdružení. Cílem je zajistit efektivní a nákladově optimální komunikaci ve výše uvedené sféře. Společnost se neustále snaží vylepšovat možnosti komunikace koncových uživatelů a zejména optimalizovat jejich výdaje. Mezi současné největší klienty společnosti Hermod patří Dopravní podnik hl. m. Prahy, Policie ČR, hasiči, krajské fotbalové svazy a další.

Hermod a.s. nemá žádnou vnitřní organizační strukturu. Prodej služeb a technické zázemí zajišťuje přes servisního partnera společnost Global Care s.r.o.

²⁹ LÁSKA, J. *ČTÚ dal zelenou šedým virtuálním operátorům* [online]. Praha, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/ctu-dal-zelenou-sedym-virtualnim-operatorum/sc-3-a-1125719/default.aspx>>.

Společnost Global Care s.r.o. zajišťuje komplexní péči o zákazníky levného volání. Disponuje vlastním call centrem, oddělením administrativy, fakturace, pohledávek a back office.

4.4.3 Šedý operátor Starlife

Obchodní společnost Starlife s.r.o. vznikla ke dni 2. dubna 2003, nicméně zmíněná společnost na trhu působila již od roku 1992 jako společnost MLM (MultiLevelMarketingová). Hlavní činností této společnosti je prodej a distribuce potravinových produktů a doplňků prostřednictvím osobního prodeje. Zakladatelem a v současné době jediným společníkem této společnosti je bývalý sportovec, olympijský reprezentant v desetiboji Robert Změlík.

Dle neoficiálních informací začala tato společnost nabízet svým členům v roce 2002 levnější telekomunikační služby a to konkrétně od operátora T-Mobile, s ním uzavřela společnost Starlife smlouvu pravděpodobně jako firemní klient. Pro operátora T-Mobile představovala společnost Starlife lukrativního firemního klienta, který disponuje několika tisíci čísly. Tak může firemní klient dosáhnout na tarify pro běžného uživatele nedostupné a nemyslitelné. Pro samotného velkého operátora zase představují firemní klienti důležitý zdroj zákazníků. Důvodem bylo ztraktivnění členství v jeho prodejní struktuře. Dle odhadů v roce 2009 disponovala Privátní síť Starlife s počtem přes deset tisíc členů.

Jak potvrzují sami velcí operátoři, tarify pro firemní klienty jsou individuálně sjednávány, nicméně tito by pravděpodobně dle smluvních podmínek, jejichž obsah není samozřejmě dostupný, neměly telekomunikační služby šířit dál, než do okruhu svých zaměstnanců, členů apod.

Nicméně společnost Starlife začala jako klient operátora T-Mobile postupně svým členům přeprodávat tarify za výhodnější ceny, než které by od společnosti T-Mobile získali jako běžní spotřebitelé. Lze předpokládat, že T-Mobile o činnosti společnosti Starlife věděl a tiše ji toleroval a to z důvodů, které jsou uvedeny výše - takový velký firemní klient představoval pro operátora stálý zdroj klientů a tím i příjmů. Jak uvedl zpravodajský portál IDnes.cz, společnost Starlife fungovala v roce 2009 jako alternativní virtuální operátor. Dle informací IDnes.cz společnost Starlife uzavírala se svými členy Účastnickou smlouvu a Dohodu o přeúčtování služeb poskytnutých společností T-Mobile. Možnost uzavřít výše uvedené smluvní dokumenty a získat tak

výhodný tarif však bylo umožněno výlučně členům klubu společnosti Starlife, když tímto postupem se společnost vyhnula postihu za veřejné přeprodávání služeb.³⁰

Nicméně záhy, již v roce 2004, se však ukázalo, že výše uvedený postup poskytování výhodných tarifů vybraným členům nebyl pro majitele společnosti nejšťastnější volbou. Pan Změlík dle dostupných informací prodělal desítky milionů a to zejména z toho důvodu, že okruh zákazníků, jimž nabízel výhodné volání, se rozrostl do takové podoby, kdy tento okruh nemohl kontrolovat. Mnozí členové - „klienti“ využili skutečnosti, že platbu za telekomunikační služby hradí přímo společnosti Starlife, která následně poskytování telekomunikačních služeb hradí operátorovi T-Mobile a za poskytované služby neplatili. V roce 2004 činil dluh neplatičů u privátní síti Starlife částku ve výši 68 milionů korun. Robert Změlík proto byl nucen podniknout kroky, aby se výše uvedeného dluhu vůči společnosti T-Mobile zbavil. V roce 2007 část dlužníků s jejich dluhy převedl na sesterské společnosti Claims Trade a Claims Konsult. Tím mohl pro svou společnost získat potřebný úvěr na uhrazení vzniklého dluhu vůči společnosti T-Mobile. Z celkového dluhu samotní neplatiči uhradili Robertu Změlíkovi pouze částku 22 milionů korun, když dalších deset milionů získal prodejem pohledávek dalšímu subjektu. Zbývající část musel majitel společnosti Starlife hradit ze svých vlastních zdrojů.

V současné době je počet neplatičů u privátní síti Starlife minimální a na společnost Starlife je navázáno dle dostupných informací cca 20 000 čísel, když aktivních je cca 11 000. Společnost Starlife je proto pro operátora T-Mobile nadále velice významným firemním klientem.³¹

4.4.4 Šedý operátor Victorytel Czech Republic s.r.o.

Společnost Victorytel Czech Republic s.r.o. byla zapsána do obchodního rejstříku dne 2. září 2011, když dle výpisu z obchodního rejstříku je předmětem podnikání této společnosti výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.³²

³⁰ FARGHALI, H. *Užívejte si snové ceny za volání, i když nejste firmou. Zcela legálně* [online]. Praha, 2009 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/tiskni.asp?r=mob_operatori&c=A091017_1274155_mob_operatori_jm>.

³¹ FARGHALI, H. *Změlíkův virtuální operátor prodělal desítky milionů na neplatičích* [online]. Praha, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/tiskni.asp?r=mob_operatori&c=A100203_010130_mob_operatori_jm>.

³² *Výpis z obchodního rejstříku - Victorytel Czech Republic s.r.o., C 183566 vedená u Městského soudu v Praze* [online]. Praha : Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2012 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z WWW: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-vypis?subjektId=isor%3a100178853&typ=actual&klic=yLfV8%2fMJPjX19HWLTmKZKg%3d%3d>>.

Společnost Victorytel Czech Republic s.r.o. na svých internetových stránkách <http://www.victorytel.cz> v sekci „O nás“ uvádí, že k 1. lednu 2012 připravuje, respektive připravovala, vstup do České republiky jako virtuální operátor. V současné chvíli - konec měsíce ledna 2012 - je zřejmé, že k uvedenému datu se tento záměr společnosti Victorytel Czech Republic s.r.o. nepodařil.

Nicméně tato společnost skutečně nabízí na svých internetových stránkách poskytování telekomunikačních služeb, když předprodává služby operátora Telefónica. Tarify pro potencionální klienty jsou velice výhodné oproti nabídce tuzemských velkých operátorů, například neomezený tarif Victorytel Unlimited nabízí tento šedý operátor za cenu, 1 699,- Kč, když pro srovnání se cena takovýchto neomezených tarifů u velkých mobilních operátorů pohybuje zpravidla v částce jednou tak vysoké.

Dle jednatele společnosti Petra Komárka se společnost Victorytel Czech Republic s.r.o. chce odlišit od obdobně fungujících šedých operátorů zejména velice výhodnými cenami, jasnou nabídkou a rovněž tím, že veškerý zisk společnosti z poskytovaných telekomunikačních služeb je věnován charitě. Jednatel společnosti rovněž v rourovodu pro rádio SeeJay uvedl, že výše uvedená činnost společnost Victorytel Czech Republic s.r.o. neživí, protože hlavním zdrojem příjmů pro společnost jsou slaboproudé systémy, kamerové systémy a vše, co do této oblasti spadá. Dle jeho tvrzení veškerý zisk z poskytování telekomunikačních služeb je věnován charitě.

Dle informací mobilního operátora Telefónica, které uvedl pro server MobilMania.cz její tiskový mluvčí Martin Žabka, tento mobilní operátor v žádném případě nedovolil společnosti Victorytel Czech Republic s.r.o. přeprodávat jejich služby ani uvádět mobilního operátora Telefónica jako referenci. Tiskový mluvčí dále uvedl, že v současné době aktivity společnosti Victorytel Czech Republic s.r.o. prověřují právníci mobilního operátora, když tito mají za úkol zejména prověřit, zda nedošlo k porušení podmínek smluvního vztahu mezi těmito dvěma subjekty.

Podle nejaktuálnějších zveřejněných informací, společnost Victorytel dokončila jednání s nejmenovaným tuzemským operátorem a do konce měsíce května 2012 chce uvést do chodu komerční provoz. Ze současné situace, kdy společnost Victorytel podala žalobu na společnost Telefónica za poškození pověsti společnosti Victorytel, je pravděpodobné, že spolupráce s tímto velkým operátorem na českém telekomunikačním trhu je pravděpodobně vyloučena.³³ Stejný postoj však vůči společnosti Victorytel zaujaly i další operátor - společnost Vodafone, která rovněž vyloučila. Poslední velký

³³ *Aktuality* [online]. Praha : Victoritel, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.victorytel.cz/>>.

operátor T-Mobile na případné dotazy ohledně budoucí spolupráce s Victorytel nereaguje. Jakým směrem se bude situace vyvíjet lze jen těžko odhadovat, protože ani jeden ze zúčastněných subjektů neposkytuje žádné informace, se kterým velkým operátorem společnost Victorytel bude v budoucnu spolupracovat. Co je však téměř jisté, alespoň dle tvrzení tiskové mluvčí společnosti Telefónica paní Hany Farghali, společnost Victorytel nebude virtuálním operátorem v síti O2, když u tohoto operátora Victorytel původně začínal.³⁴

4.4.5 Šedý operátor Mphone

V roce 2008 zahájila společnost Makro Cash&Carry provoz operátora Mphone. Mphone měl být prvním velkým virtuálním operátorem v České republice, nicméně reálně tomu v současné době tak není, nicméně Mphone alespoň mírně připomíná plnohodnotného virtuálního operátora. Mphone zahájil svůj provoz ve spolupráci s operátorem Telefónica. Telefónica zajišťovala pro operátora Mphone jak technickou tak zákaznickou podporu.

Služby tohoto operátora mohl využít každý majitel zákaznické karty Makro. Jiná podmínka pro získání výhodnějších tarifů, poskytujících operátorem Mphone, nebyla nastavena. V roce 2008, tj. po dvou letech fungování tohoto operátora, došlo k zásadní změně. Spolupráce operátora Mphone s Telefónicou byla ukončena a na místo poskytovatele sítě nastoupil další velký český operátor - Vodafone. Ve spolupráci s Vodafone se tarify Mphone staly výhodnější, než tomu bylo v období spolupráce s Telefónicou. V současné době jsou internetové stránky operátora Mphone v rekonstrukci, takže jakékoliv bližší informace o působení tohoto operátora na českém telekomunikačním trhu mobilních služeb nejsou dostupné.³⁵

4.4.6 Šedý operátor CoreTel

CoreTel je dalším šedým operátorem na českém telekomunikačním trhu mobilních služeb. Operátora CoreTel provozuje společnost RETE internet, s.r.o. Dle informací z internetových stránek operátora CoreTel, tento operátor spolupracuje s operátorem Telefónica, když přeprodává jeho služby. Firma nenabízí pouze služby

³⁴ POSPÍŠIL, A. *Victorytel: „Budeme první virtuální operátor v ČR“* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/victorytel-budeme-prvni-virtualni-operator-v-cr/sc-3-a-1319833/default.aspx>>.

³⁵ POSPÍŠIL, A. *Makro má nové tarify Mphone. Chcete VIP ceny?* [online]. Praha, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/makro-ma-nove-tarify-mphone-chcete-vip-ceny/sc-3-a-1126185/default.aspx>>.

mobilního operátora, ale zároveň také služby pevných sítí, televizní služby s širokou programovou nabídkou a v neposlední řadě IT služby.

Tento šedý operátor má v nabídce dva tarify, když potencionální zákazník si může vybrat ten, který lépe vyhovuje jeho potřebám s ohledem na frekvenci využívání telekomunikačních služeb. Ačkoliv nabídka tohoto operátora není široká, nabízené dva tarify jsou v porovnání s tarify velkých mobilních operátorů opět o něco výhodnější.³⁶

³⁶ ENDRLE, P. *CoreTel: šedý virtuál pomůže ušetřit, ale...* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/coretel-sedy-virtual-pomuze-usetrit-ale/sc-3-a-1316122/default.aspx>>.

5 Čtvrtý operátor na českém telekomunikačním trhu

V roce 2009 se rozšířila informace o chystaném výběrovém řízení na dalšího GSM operátora. Výběrové řízení mělo být vypsáno již v prvním čtvrtletí roku 2010. Důvodem měla být mimo jiné naděje na případné snížení cen za mobilní telekomunikační služby, která jak v dané době, tak v současnosti patří k vyšším cenám v rámci Evropy. Český telekomunikační úřad měl v té době rovněž v úmyslu pomoci případnému novému operátorovi tzv. „národní roaming od zbývajících třech velkých mobilních operátorů“. Tento „národní roaming“ spočívá v tom, že nový operátor by za určitý poplatek mohl využívat stávající sítě existujících a na trhu silnějších mobilních operátorů. Proti tomuto kroku byly pochopitelně všichni tři velcí operátoři. Dle původních plánů měl nový operátor nastartovat svou činnost na přelomu roku 2010 a 2011.³⁷ Jak je zřejmé, původní plány Českého telekomunikačního úřadu se nezdařily a do dnešního dne, tj. první čtvrtletí roku 2012, na českém telekomunikačním trhu mobilních služeb působí oficiálně pouze tři velcí operátoři – Telefónica, T-Mobile a Vodafone.

Reálně však bylo možné učinit potřebné kroky ke vstupu nového operátora teprve po schválení novely zákona o elektronických komunikacích, která umožnila potřebnou aukci kmitočtů pro vysokorychlostní mobilní sítě. Potřebná novela zákona o elektronických komunikacích - zákon č. 468/2011 Sb., který stanoví mimo jiné právě podmínky pro aukci volných kmitočtů, byla schválena teprve na konci roku 2011. Tato novela vešla v účinnost dne 01. 01. 2012. Na základě této právní úpravy byla Českému telekomunikačnímu úřadu uložena povinnost vypsát aukci na volné frekvence nejdéle do 31. 03. 2012. V průběhu měsíce ledna 2012 vyvstaly informace, že o volné frekvence mají zájem stávající operátoři, kteří si jsou samozřejmě vědomi svého ohrožení na trhu telekomunikačních mobilních služeb. Příchod nového subjektu na trh znamená velké ohrožení pro jejich stávající cenovou politiku, která je vesměs obdobná, stejně jako tomu bylo v jiných evropských státech, např. ve Francii, kde příchod nového operátora, který nastavil cca poloviční ceny za poskytované služby, znamenal pro stávající operátory hromadných odchodů zákazníků k nově vzniklé konkurenci.³⁸

³⁷ POSPÍŠIL, A. *Čtvrtý operátor v Česku? Kolotoč se roztočí na jaře* [online]. Praha, 2009 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/ctvrtly-operator-v-cesku-kolotoc-se-roztoci-na-jare/sc-3-a-1123899/default.aspx>>.

³⁸ POSPÍŠIL, A. *4. Operátor způsobil ve Francii revoluci* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/4-operator-zpusobil-ve-francii-revoluci/sc-3-a-1319344/default.aspx>>.

Původní plán ČTÚ je zveřejnit podmínky prodeje volných kmitočtů v průběhu měsíce března 2012. Předseda ČTÚ Pavel Dvořák předpokládá, že zájemci budou moci podávat přihlášky do června 2012. Samotná aukce by měla poté proběhnout na podzim. Pavel Dvořák si od plánované aukce slibuje zajištění nové technologie a inovace na trhu. Rovněž se domnívá, že dojde ke zvýšení konkurence, pakliže se na trh dostane nový operátor. Pro případné nové subjekty na trhu ČTÚ připravil možnost tzv. „národního roamingu“, nicméně pozitivní diskriminace nového subjektu bude mít své limity.

Dne 20. 03. 2012 Český telekomunikační úřad zahájil proces výběrového řízení na volné kmitočty. Pavel Dvořák, předseda rady ČTÚ v tiskové zprávě uvádí, že cílem aukce je v relativně krátké době zajistit uživatelům špičkové služby mobilního broadbandu tzv. „čtvrté generace“. Rovněž zastává názor, že podmínky jsou nastaveny tak, aby na český telekomunikační trh mobilních služeb mohl nastoupit nový subjekt - čtvrtý plnohodnotný operátor. Byla teda zahájena první fáze plánované aukce, která spočívá, v souladu s ustanovením § 130 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, v probíhající veřejné konzultaci podmínek a pravidel aukce. Vlastní vyhlášení výběrového řízení by mělo dle plánu proběhnout v červnu, když samotná aukce je naplánovaná na poslední čtvrtletí roku 2012.³⁹

ČTÚ má v úmyslu dražit v pásmu 800 MHz celkem šest bloků, v pásmu 1800 MHz 11 bloků a v pásmu 2600 MHz 23 bloků. Pro případného nového operátora vymezil ČTÚ v pásmu 1800 MHz jeden blok dvakrát 15 MHz. ČTÚ se domnívá, že ceny byly stanoveny tak, že nepředstavují překážku pro případný vstup nového subjektu. Povinností subjektu získajícího frekvence v pásmu 800 MHz bude závazek spočívající v pokrývání řídce osídlených regionů. Za každý řídce osídlený okres bude moci subjekt pokrýt jeden region lukrativnější. Do 30 měsíců bude muset takový operátor pokrýt 95 procent řídce osídlených okresů, do pěti let pak všechny okresy z obou skupin – jak řídce osídlené, tak ty lukrativnější. V pásmu 1800 MHz bude muset operátor pokrýt polovinu populace do 6 let a v pásmu 2600 MHz 30 procent populace do 5 let.

ČTÚ plánuje vypsát výběrové řízení dne 22. 06. 2012, když zájemci se budou moci hlásit 49 dní od vyhlášení výběrového řízení. Pakliže bude výběrové řízení vyhlášeno v plánovaný den, posledním dnem, kdy se budou moci hlásit zájemci,

³⁹ *Český telekomunikační úřad zahajuje aukci kmitočtů digitální dividendy pro nové mobilní služby* [online]. Praha : Český telekomunikační úřad, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.ctu.cz/aktuality/tiskove-zpravy.html?action=detail&ArticleId=9009>>.

případně na den 10. 08. 2012. Závěmci budou muset jako součást přihlášky složit záruku v rozsahu od 80 miliónů do 250 miliónů a to podle zvažovaného počtu aukčních nabídek. Samotná elektronická aukce by měla proběhnout v měsíci listopadu 2012 a k rozdělení volných kmitočtů by mělo dojít v prosinci 2012.

V rámci aukce je možnost, aby případný závěmce získal rozsah kmitočtů, který je srovnatelný s rozsahem, se kterým disponují stávající tři velcí operátoři. Nadto tento nový subjekt bude moci využít národní roaming, tj. možnost využívat sítě GSM současných operátorů na omezenou dobu. Tímto krokem, který využily i jiné státy EU, chce ČTÚ pomoci novému subjektu na stávajícím trhu, co se týče podílu v pokrytí.

Je nepochybné, že vstup nového subjektu - plnohodnotného operátora na český telekomunikační trh by byl více než vhodný a může způsobit změnu trhu ve prospěch spotřebitele. Jestliže růst nabídky převýší růst poptávky, rovnováha trhu se obnoví poklesem ceny a zvýšením rovnovážného množství.⁴⁰

Pochopitelně stávající operátoři tuto skutečnost pravděpodobně moc vítat nebudou, nicméně uživatelé rozhodně ano. Důvodem je především očekávání vzniku pravého konkurenčního prostředí, které by operátory finálně donutilo stlačit ceny za poskytované služby dolů, protože Česká republika patří mezi státy s vyššími cenami za poskytované telekomunikační služby. Jak se bude reálně situace vyvíjet, lze však v tuto chvíli jen těžko odhadnout.⁴¹

⁴⁰ DUŠEK, J. *Základy ekonomie*. České Budějovice, 2008, s. 45.

⁴¹ *Vstup čtvrtého operátora se blíží* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/internet-a-pc/mobil/262312-vstup-ctvrteho-operatora-se-blizi-ctu-odhalil-podminky-aukce-volnych-kmitoctu.html>>.

6 Telekomunikační trh mobilních služeb v současnosti

Dochází ke sblížení a integraci mezi oblastmi informačních a komunikačních technologií, zavádějí se systémy zpracování a komprese telefonních a obrazových signálů, rozvíjí se plně optické a mobilní širokopásmové sítě.⁴²

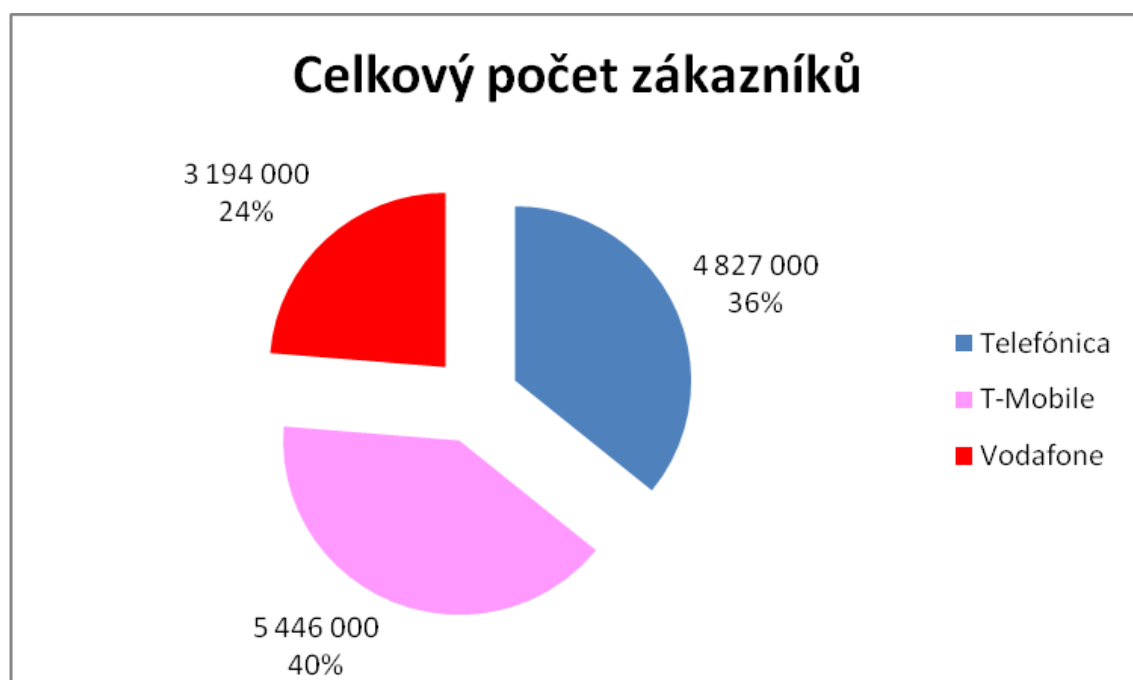
Podoba českého telekomunikačního trhu je následující. Na trhu působí tři velcí hráči - Telefónica, T-Mobile a Vodafone, kteří si trh s telekomunikačními službami v podstatě rozdělili. Rozložení těchto subjektů na trhu dle počtu zákazníků je znázorněno v následující tabulce a grafu.

Tabulka č. 1: Počet zákazníků mobilních operátorů v roce 2011⁴³

	Telefónica	T-Mobile	Vodafone
Celkový počet zákazníků	4 827 000	5 446 000	3 194 000
Podíl paušálních zákazníků	60,00%	51,38%	54,40%
Počet paušálních zákazníků	2 899 000	2 798 000	1 738 000

V tabulce č. 1 je dobře vidět, že všichni tři velcí operátoři, mají na českém telekomunikačním trhu své pevné postavení. Následující graf v barvách jednotlivých operátorů znázorňuje celkem vyrovnaný počet zákazníků na telekomunikačním trhu.

Graf č. 1: Celkový počet zákazníků⁴⁴

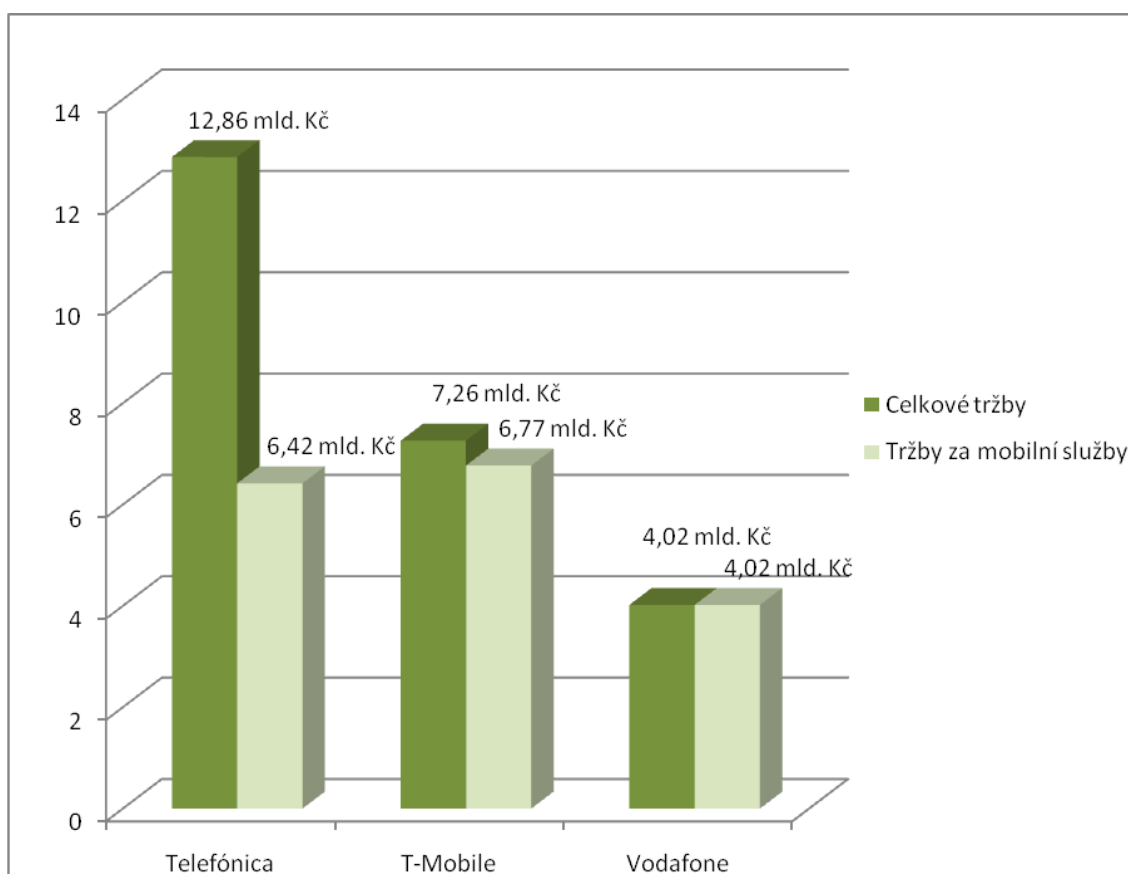
⁴² VODRÁŽKA, J., PRAVDA, I., *Principy telekomunikačních systémů*. Praha, 2006, s. 16.

⁴³ Vlastní výzkum.

⁴⁴ Vlastní výzkum.

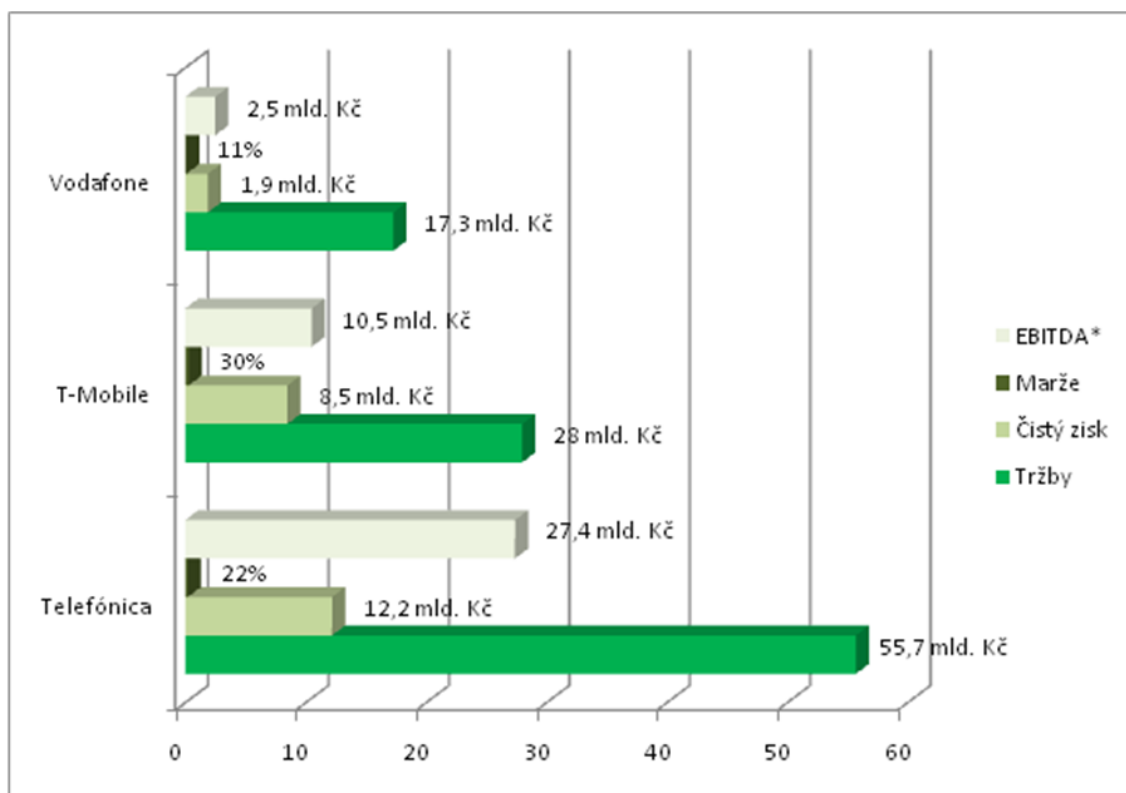
Následující graf znázorňuje výši tržeb jednotlivých mobilních operátorů jednak za jimi poskytované služby, jednak za mobilní telekomunikační služby. Zde je vidět markantní rozdíl v celkových tržbách a tržbách za mobilní služby. Telefonica Czech Republic a.s. poskytuje vedle mobilních služeb také služby pevné sítě a nejpoužívanějšího pevného internetu v České Republice. Dále nabízí zákazníkům digitální televize s širokým výběrem programů a v neposlední řadě prodej telefonů a příslušenství. Mobilní operátor T-mobile Czech Republic a.s. taktéž prodává vedle mobilních služeb pevné internetové služby a televizní balíčky programů a samozřejmě poskytuje prodej telefonů a příslušenství. Naproti tomu Vodafone a.s. poskytuje pouze mobilní služby, prodej telefonů, příslušenství a v dnešní době jednu z důležitějších věcí internet. Ten, ale operátor poskytuje uživatelům Vodafone pouze do mobilních aparátů a tabletů, ne jako pevný internet do domácností.

Graf č. 2: Tržby mobilních operátorů v roce 2011⁴⁵

⁴⁵ Vlastní výzkum.

Graf č. 3: Marže, čistý zisk a tržby mobilních operátorů v roce 2011⁴⁶

Tabulka č. 2: Porovnání tržeb mobilních operátorů v roce 2010⁴⁷

	Telefónica	T-Mobile	Vodafone
Tržby	55,7 mld. Kč	28 mld. Kč	17,3 mld. Kč
Čistý zisk	12,2 mld. Kč	8,5 mld. Kč	1,9 mld. Kč
Marže	22%	30%	11%
EBITDA	27,4 mld. Kč	10,5 mld. Kč	2,5 mld. Kč

Tabulka č. 3: Porovnání tržeb mobilních operátorů v roce 2011⁴⁸

	Telefónica	T-Mobile	Vodafone
Celkové tržby	12,86 mld. Kč	7,26 mld. Kč	4,02 mld. Kč
Tržby za mobilní služby	6,42 mld. Kč	6,77 mld. Kč	4,02 mld. Kč
ARPU (výnos na jednu SIM)	425 Kč	370 Kč	nezveřejňuje

Při prohlédnutí tržeb mobilních operátorů, se vykazují vysoké marže a zisky v porovnání s jinými velkými českými firmami a současně zaznamenávají neobvyklou imunitu vůči následkům hospodářské krize.

⁴⁶ Vlastní výzkum.

⁴⁷ Vlastní výzkum.

⁴⁸ Vlastní výzkum.

Mezi třemi velkými operátory na našem telekomunikačním trhu v podstatě konkurence neexistuje, když proti této silné trojce stojí poměrně slabé subjekty v podobě šedých operátorů, kteří se snaží stát se plnohodnotnými virtuály, popř. plnohodnotnými operátory, byla-li by tato možnost schůdná. „Velká trojka“ je však se stávajícím stavem více než spokojena. Ceny telekomunikačních mobilních služeb jsou u všech velkých operátorů v podstatě totožné. Tarify se liší pouze minimálně.

Lze tedy říci, že se v podstatě jedná o regulovaný oligopol třech velkých operátorů, kteří se změnou na trhu nepočítají a ani ji nevítají. Oligopolem se rozumí dominantní postavení více soutěžitelů na trhu, kterým jejich tržní síla otevírá prostor pro soutěžní chování nezávisle na jiných účastnících trhu – jedná se v podstatě o kolektivní dominanci.⁴⁹

Oligopolní trh je charakterizován menším počtem silných firem. Nikdo nemůže diktovat, ale každý může trh ovlivnit svým rozhodnutím. Vstup na takový trh bývá většinou obtížný.⁵⁰

Nejedná se zde o selhání trhu v oblasti mobilního volání, ale o nefunkčnosti českého regulátora, který na trhu nevnucuje konkurenci.

Vedle výše uvedených třech velkých operátorů působí na trhu subjekty, které lze označit jako šedé operátory, protože o plnohodnotných virtuálních operátorech v našich podmínkách zatím nemůže být ani řeč.

Tohoto uvedeného stavu si konečně všiml i samotný regulátor trhu - Český telekomunikační úřad, když dokonce dospěl k závěru, že hospodářská soutěž se v některých segmentech nevyvíjí. Z toho důvodu zahájil opatření, která by mohla vést právě k regulaci trhu. Doposud regulace možná nebyla proto, že dle ČTÚ byl trh plně konkurenční. ČTÚ k tomuto závěru, kteří mnozí viděli již o mnoho dříve, dospěl poté, co uskutečnil test tří kritérií. Testem se zkoumalo, zda zabraňují vstupu nového subjektu na trh „velké a trvalé překážky“, zda trh v přiměřeném časovém období“ směřuje k účinné hospodářské soutěži a zda selhání hospodářské soutěže řeší dostatečně účinně pouhé uplatňování soutěžního práva. Na základě závěrů tohoto testu dospěl překvapivě i Český telekomunikační úřad k závěru, že hospodářská soutěž se na některých segmentech trhu vyvíjí negativně, když tímto segmentem je právě maloobchodní trh hlasových volání ve veřejných mobilních sítích. Český telekomunikační úřad rovněž nesouhlasí s tím, že operátoři nepromítli snížení regulovaných cen za terminaci do maloobchodních cen za volání a to i přesto, že Česká republika stabilně patří ke státům

⁴⁹ DVOŘÁK, S. *Kontrola spojování soutěžitelů*. Praha, 2002, s. 52-53.

⁵⁰ TEGZE, M. *Organizace trhů a odvětví*. Praha, 2007, s. 42.

s nejvyšší cenou telefonních služeb v EU, ale to i v celém vyspělém světě a nejenom to. Česká Republika má nejhorší pokrytí 3G sítí v celé EU, k tomu ještě můžeme připočítat nejnižší investice do jejich rozvoje. Veškeré tyto skutečnosti mohou vést k regulaci trhu ze strany regulátora. Tyto kroky však budou činěny postupně, když ČTÚ chce stávající stav rovněž zkontrolovat i s Evropskou komisí, nicméně rozhodně je to v oblasti regulace trhu s telekomunikačními službami krok správným směrem.⁵¹

Vedle možné regulace dojde ke změně také v souvislosti s aukcí volných kmitočtů, jejíž podrobnosti jsou uvedeny v kapitole číslo 5. této práce. Zda v důsledku plánované aukce, která proběhne v letošním roce, dojde k nějaké zásadní změně na českém telekomunikačním trhu mobilních služeb, ukáže čas. Vstoupí-li do hry nový operátor, není dosud zcela jasné, nicméně mnozí si od vstupu nového plnohodnotného operátora mnoho slibují, zejména to, že bude konečně důrazně narušen oligopol velké trojky a ceny za mobilní komunikační služby konečně klesnou na úroveň cen za telekomunikační služby v jiných evropských státech. Zda však vstup nového čtvrtého operátora, vstoupí-li nějaký, bude mít stejné následky, jako tomu bylo ve Francii, lze jen stěží odhadovat.⁵²

Co je však jasné z podmínek aukce, které ČTÚ zveřejnil, je vznik plnohodnotných virtuálních operátorů a tím i konec šedých operátorů, kteří svou činnost budou konečně moci nabízet regulérním způsobem, nikoliv jako doposud pouze uzavřeným skupinám. Na základě výše uvedeného je tedy nepochybné, že trh mobilních telekomunikačních služeb čeká již dlouho očekávaná změna.

⁵¹ ČTÚ varuje: Českým operátorům hrozí regulace [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/ctu-varuje-ceskym-operatorum-hrozi-regulace-f3m/mob_operatori.aspx?c=A111212_103620_mob_operatori_mer>.

⁵² POSPÍŠIL, A. 4. operátor způsobil ve Francii revoluci [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/4-operator-zpusobil-ve-francii-revoluci/sc-3-a-1319344/default.aspx>>.

Závěr

Tato práce se zaměřuje na situaci, kdy špatná kontrolní politika státu ze strany ČTÚ má za následek předražené mobilní služby, což ohrožuje samotnou konkurenční schopnost českého hospodářství a jak této skutečnosti využívají velké zahraniční firmy. Česká republika co se týče zákonů, je na průměru hodnocených zemí. Je nutné podotknout, že ačkoliv se ČTÚ podílí na tvorbě zákonů v oblasti telekomunikací, je to zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu, kdo tyto zákony prosazuje. Operátoři v tomto směru nejsou úplně na vině. Přece jenom jsou to soukromé společnosti a jejich povinností je přinášet svým akcionářům a majitelům zisk. Tyto společnosti dělají v podstatě jen to, co je jim v našem tržním prostředí dovoleno. Tržní podíly jednotlivých operátorů v České republice v roce 2010 podle počtu aktivních SIM karet jsou, Telefonika Czech Republic a.s. 38,23 %, T-mobile Czech Republic a.s. 38,13 %, Vodafone a.s. 23,64 %, to nám ukazuje, že český trh mobilních služeb je vysoce koncentrovaný. Ke snížení koncentrace na trhu mobilních služeb může dojít jedině zvýšením počtu firem. Pro větší konkurenci nemůžeme počítat pouze se třemi, dohledné době čtyřmi operátory se svou vlastní sítí, ale však všech operátorů, tedy včetně těch virtuálních, kteří sice své vlastní sítě nemají, za to zcela samozřejmě, mají na trhu určité tržní podíly.

Situace na českém telekomunikačním trhu se od okamžiku začátku zpracovávání této bakalářské práce v roce 2011 začíná měnit. Vstup čtvrtého operátora na český telekomunikační trh není již pouhým nereálným přáním, jehož splnění lze očekávat v blíže nespecifikované lhůtě. Tento rok by skutečně mohl vstoupit do hry nový operátor. ČTÚ začal skutečně jednat, ačkoliv tomu již málokdo věřil. S ohledem na události poslední doby je zřejmé, že ČTÚ konečně připustil, že trh telekomunikačních služeb v České republice je nezbytné alespoň mírně zregulovat a nastavit podmínky tak, aby oligopol stávajících třech velkých operátorů byl u konce. První kroky ČTÚ již učinil, zda bude v opatřeních pokračovat dále a hlavně jakým směrem, je otázkou budoucnosti.

Nicméně pro šedé operátory vznikla reálná naděje, že tyto subjekty budou moci na trhu působit jako plnohodnotné jednotky, jak je tomu v okolních evropských státech.

Tito se konečně budou moci stát plnohodnotnými virtuálními operátory, kteří budou moci nabízet své služby každému, nikoliv pouze uzavřeným skupinám osob, jak je tomu doposud. Šedí operátoři již nebudou pravděpodobně muset skrývat nabídku svých poskytovaných služeb. Uživatel mobilní telekomunikační sítě si bude moci rozhodnout, zda využije jejich služeb, když možnost získat nové zákazníky by mohla tyto potencionální virtuální operátory donutit stlačit ceny ještě níže, než je tomu dosud. Toto jsou však pouhé spekulace, když budoucnost ukáže, jakým směrem se jednotliví šedí operátoři budou ubírat. Jisté je, že informace o své činnosti pravděpodobně nebudou muset tak skrývat, jak je tomu doposud.

Velká očekávání budí rovněž aukce volných kmitočtů, která se uskuteční v roce 2012 a není nepravděpodobné, že na trhu se objeví nový plnohodnotný operátor. Rovněž se dá očekávat, že ceny za telekomunikační služby by v důsledku toho mohly směřovat směrem dolů, jako tomu bylo např. ve Francii. Ve Francii vstoupil v lednu 2012 na trh operátor Free, který se připojil k trojici fungujících operátorů - Orange, SFR a Bouygues Télécom. Do té doby na trhu telekomunikačních mobilních služeb působily pouze výše uvedené subjekty. Situace byla tedy obdobná jako v České republice. Nicméně nástup nového čtvrtého operátora způsobil ve Francii revoluci. Tento operátor nabídl revoluční tarif v podstatě s nabídkou neomezených služeb za cca v přepočtu 500,- Kč. Tento tah způsobil, že operátor Free získal za prvních šest dní zhruba půl miliónu nových zákazníků, kteří hromadně opouštěli zavedené operátory. Podobnost s českým trhem je nasnadě.

Stejně jako v jiných oblastech i v telekomunikacích je možné sledovat rapidní pokrok. Uživatel mobilního telefonu tento neuvžívá pouze pro volání či psaní textových zpráv. S nástupem chytrých telefonů lze prostřednictvím mobilní sítě komunikovat nejrůznějšími způsoby - např. Skype, SMS brány apod. Dochází tak k rychlému rozvoji internetové komunikace. Toto se operátorům rovněž nelíbí, protože právě využívání datových služeb může převládnout nad využitím služeb hlasových a to pro operátory pravděpodobně znamená snížení jejich tržeb. Toto jsou však pouhé spekulace, když v současné době lze jen těžko odhadnout, kam bude trh telekomunikačních služeb směřovat.

Tarifů a služeb telekomunikačních operátorů se v dnešní době týkají již převážně většiny lidí. Mobilní telefonování dnes už nepoužívají jen podnikatelé a vysoce postavení funkcionáři, ale využívají jej všechny skupiny lidí, včetně dětí

v předškolním věku i důchodců. Cena hovorného a kvalitního pokrytí signálu se proto týká všech občanů České republiky.

Rovněž v rámci této práce bylo zjištěno, že při využívání telekomunikačních služeb šedého operátora cena hovorného značně klesá. Je mnoho důvodů, proč si jej zvolit. Pokud k tomuto šedému operátorovi dostanete přístup a rovněž vás zaujmou pozitivní preference na tohoto šedého operátora, získáte při porovnání ceny hovorného mezi využívanými službami šedého operátora a u značkového dodavatele s vlastní sítí, tarif, který je o více než polovinu levnější. Pokud se k tomuto ještě připočtou další služby, které šedý operátor poskytuje nad rámec, jako je volání v určité skupině za cenu 90 haléřů, je v poměru možnosti využívání služeb a celkovou cenou za tyto služby uživatel více než spokojený.

V současné ekonomické situaci je cílem většiny subjektů i domácností v České republice co nejvíce ušetřit prostředky, které vynakládají za zboží i služby. Pokud na mobilních službách po příchodu virtuálních operátorů a po zásahu ČTÚ tyto subjekty a domácnosti ušetří stovky, někteří i tisíce korun měsíčně, sociální a ekonomická situace výše uvedených subjektů by se mohla alespoň částečně optimalizovat.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BOGUSZAK, J., ČAPEK, J., GERLOCH, A. *Teorie práva*. Praha : Eurolex Bohemia, 2001. 372 s. ISBN 80-86432-13-00.
2. CAIRNCROSS, F. *Konec vzdálenosti*. Praha : Computer Press, 1999. 291 s. ISBN 80-7226-155-X.
3. DOLISTA, J., JEŽEK, R. *Etika zaměstnance veřejné správy*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. 122 s. ISBN 80-86708-20-9.
4. DUŠEK, J. *Základy ekonomie*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2008. 253 s. ISBN 978-80-86708-58-4.
5. DUŠEK, J., PROTIVA, V. *Veřejná ekonomika*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 240 s. ISBN 978-80-86708-43-0.
6. DVOŘÁK, S. *Kontrola spojování soutěžitelů*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2002. 111 s. ISBN 80-7179-783-9.
7. FORET M. *A co trh?* Brno : Masarykova univerzita Brno, 1993. 104 s. ISBN 80-210-0754-0.
8. HENDRYCH, D., et al. *Správní právo. Obecná část. 5., rozšířené vydání*. Praha : C.H.Beck, 2003. 793 s. ISBN 80-7179-671-9.
9. HERMANN, P. *Analýza telekomunikačního trhu*. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007. 89 s. ISBN 00-0162-23-2.
10. KINDL, M. *Činnost veřejné správy* Plzeň : Vydavatelství Západočeské univerzity Plzeň, 1998. 115 s. ISBN 80-7082-468-9.
11. MOOS, P., ZELINKA, T., MALINOVSKÝ, V. *Telekomunikační služby*. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2007. 176 s. ISBN 978-80-01-03598-6.
12. POLIÁN, M. *České správní právo* Olomouc : Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. 169 s. ISBN 80-7067-640-X.
13. TEGZE, M. *Organizace trhů a odvětví*. Praha : Oeconomica, 2007. 71 s. ISBN 978-80-245-1292-1.
14. VÍTEK, M. *Ekonomika telekomunikací*. Praha : ČVUT, 2004. 209 s.. ISBN 80-01-03019-9.
15. VODRÁŽKA, J., PRAVDA, I. *Principy telekomunikačních systémů*. Praha : ČVUT, 2006. 130 s. ISBN 80-01-03366-X.

Elektronické zdroje

1. *Aktuality* [online]. Praha : Victorytel, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.victorytel.cz/>>.
2. *ČTÚ varuje: Českým operátorům hrozí regulace* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/ctu-varuje-ceskym-operatorum-hrozi-regulace-f3m-/mob_operatori.aspx?c=A111212_103620_mob_operatori_mer>.
3. *Český telekomunikační úřad zahajuje aukci kmitočtů digitální dividendy pro nové mobilní služby* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.ctu.cz/aktuality/tiskove-zpravy.html?action=detail&ArticleId=9009>>.
4. ENDRLE, P. *CoreTel: šedý virtuál pomůže ušetřit, ale...* [online]. Praha,, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/coretel-sedy-virtual-pomuze-usetrit-ale/sc-3-a-1316122/default.aspx>>.
5. ENDRLE, P. *CoreTel: šedý virtuál pomůže ušetřit, ale...* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/coretel-sedy-virtual-pomuze-usetrit-ale/sc-3-a-1316122/default.aspx>>.
6. FARGHALI, H. *Užívejte si snové ceny za volání, i když nejste firmou. Zcela legálně* [online]. Praha, 2009 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/tiskni.asp?r=mob_operatori&c=A091017_1274155_mob_operatori_jm>.
7. FARGHALI, H. *Změlíkův virtuální operátor prodělal desítky milionů na neplatičích* [online]. Praha, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/tiskni.asp?r=mob_operatori&c=A100203_010130_mob_operatori_jm>.
8. *Informace pro uživatele služeb tzv. „šedých operátorů“* [online]. Praha : Český telekomunikační úřad, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.ctu.cz/aktuality/tiskove-zpravy.html?action=detail&ArticleId=7290>>.

9. LÁSKA, J. *ČTÚ dal zelenou šedým virtuálním operátorům* [online]. Praha, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/ctu-dal-zelenou-sedym-virtualnim-operatorum/sc-3-a-1125719/default.aspx>>.
10. *Organizační struktura* [online]. Praha : Český telekomunikační úřad, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.ctu.cz/cs/download/organizacni_struktura/organizacni_struktura_ctu>
11. *Pololetní zpráva 2011, společnost Telefonica Czech Republic, a.s.* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.telefonica.cz/_pub/ad/48/3f/257180_572116_PZ_2011_CZ_final.pdf>.
12. POSPÍŠIL, A. *4. Operátor způsobil ve Francii revoluci* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/4-operator-zpusobil-ve-francii-revoluci/sc-3-a-1319344/default.aspx>>.
13. POSPÍŠIL, A. *Čtvrtý operátor v Česku? Kolotoč se roztočí na jaře* [online]. Praha, 2009 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/ctvrty-operator-v-cesku-kolotoc-se-roztoci-na-jare/sc-3-a-1123899/default.aspx>>.
14. POSPÍŠIL, A. *Makro má nové tarify Mphone. Chcete VIP ceny?* [online]. Praha, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/makro-ma-nove-tarif-y-mphone-chcete-vip-ceny/sc-3-a-1126185/default.aspx>>.
15. POSPÍŠIL, A. *Rakousko podruhé: neuvěřitelné ceny u virtuála* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/rakousko-podruhe-neuveritelne-ceny-u-virtuala/sc-3-a-1316765/default.aspx>>.
16. POSPÍŠIL, A. *Šedý virtuál“ TMT útočí na O2* [online]. Praha, 2010 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/sedy-virtual-tmt-utoci-na-o2/sc-3-a-1125083/default.aspx>>.
17. POSPÍŠIL, A. *Victorytel: „Budeme první virtuální operátor v ČR“* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.mobilmania.cz/clanky/victorytel-budeme-prvni-virtualni-operator-v-cr/sc-3-a-1319833/default.aspx>>.

18. *Šedí operátoři vystrkují růžky. Chlubí se ceníky, chtějí být virtuální.* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/sedi-operatori-vystrkuji-ruzky-chlubi-se-ceniky-chteji-byt-virtualy-12c-/mob_operatori.aspx?c=A111008_104709_mob_operatori_mer>.
19. *Ve 3G jsme na tom jako Ukrajina, s virtuálními operátory ještě hůře* [online]. Praha, 2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <http://mobil.idnes.cz/ve-3g-jsume-na-tom-jako-ukrajina-s-virtualnimi-operatory-jeste-hure-p9j-/mob_operatori.aspx?c=A110404_154736_mob_operatori_mer>.
20. *Vstup čtvrtého operátora se blíží* [online]. Praha, 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/internet-a-pc/mobil/262312-vstup-ctvrteho-operatora-se-blizi-ctu-odhalil-podminky-aukce-volnych-kmitoctu.html>>.
21. *Výpis z obchodního rejstříku - Victorytel Czech Republic s.r.o., C 183566 vedená u Městského soudu v Praze* [online]. Praha : Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2012 [cit. 2012-04-19]. Dostupné z WWW: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-vypis?subjektId=isor%3a100178853&typ=actual&klic=yLfV8%2fMJPjX19HWLTmKZKg%3d%3d>>.
22. ZANDL, P. *T-Mobile přebírá část zákazníků Českých Radiokomunikací* [online]. Praha, 2009. Dostupné z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/t-mobile-prebira-zakazniky-cra>>.

Legislativní zdroje

1. Česko. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích z 22. února 2005
In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2005, částka 43 s. § 3. s. 9.
2. Česko. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích z 22. února 2005.
In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005, částka 43, § 63. s.31.
3. Česko. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích z 22. února 2005.
In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005, částka 43, § 2. s. 6.

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Počet zákazníků mobilních operátorů v roce 2011	42
Tabulka č. 2: Porovnání tržeb mobilních operátorů v roce 2010	44
Tabulka č. 3: Porovnání tržeb mobilních operátorů v roce 2011	44

Seznam grafů:

Graf č. 1: Celkový počet zákazníků	42
Graf č. 2: Tržby mobilních operátorů v roce 2011	43
Graf č. 3: Marže, čistý zisk a tržby mobilních operátorů v roce 2011	44

Seznam obrázků:

Obrázek č.1 : Organizační struktura Českého telekomunikačního úřadu	23
---	----